

**MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
CSILLAGÁSZATI ÉS FÖLDTUDOMÁNYI
KUTATÓKÖZPONT**

SZÁMLAREND

2012.

Bevezetés

A Számlarend célja, hogy az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont – továbbiakban CSFK – eszközeinek és forrásainak, a gazdasági műveletek eredményre gyakorolt hatásának egységes rendszerbe foglalásával segítséget adjon a CSFK számvitelének megszervezéséhez, biztosítsa a törvény, illetve kormányrendelet szerinti beszámoló elkészítéséhez szükséges alapinformációkat.

A Számlarend tartalmazza:

- minden alkalmazásra kijelölt számla számjelét és megnevezését,
- a számla tartalmát, ha az a megnevezéséből egyértelműen nem következik,
- a számla értéke növekedésének, csökkenésének jogcímeit,
- egyes gazdasági események és főkönyvi összefüggéseket,
- az egyes főkönyvi számlák más számlákkal való kapcsolatát,
- a főkönyvi számla és az analitikus nyilvántartások kapcsolatát,
- a számlarendben foglaltakat alátámasztó bizonylati rendet a bizonylati szabállyal összhangban,
- az időszakonként elvégzendő zárlati feladatokat.
- analitikus nyilvántartások és a főkönyvi könyvelés kapcsolatrendszerét.

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 161. §-a, a 249/2000 (XII. 24.) „Az államháztartás szervezeti beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól” szóló kormányrendelet 49. §-a, a 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról előírásai, valamint az államháztartási szakfeladatok rendjéről szóló 56/2011 (XII.31. NGM tájékoztató tartalmazza a változásokat, amelyek alapján a CSFK Számlarendje a következők szerint rendelkezik.

1. Számlaosztály: **BEFEKTETETT ESZKÖZÖK**

1.1. Alapfogalmak

Befektetett eszköznek kell tekinteni – értéküktől függetlenül – azokat az eszközöket, vagyontárgyakat, javakat, amelyek tartósan, legalább egy éven túl szolgálják a költségvetési szervek tevékenységét. Ez a besorolás független attól, hogy az adott eszköz tárgyasult vagy nem tárgyasult formában jelenik meg.

- **Beruházás:** a tárgyi eszköz beszerzése, létesítése, saját vállalkozásban történő előállítás, a beszerzett tárgyi eszköz üzembe helyezése, rendeltetésszerű használatbavétele érdekében az üzembe helyezésig, a rendeltetésszerű használatbavételig végzett tevékenység (szállítás, vámkezelés, közvetítés, alapozás, üzembe helyezés, továbbá mindaz a tevékenység, amely a tárgyi eszköz beszerzéséhez hozzákapcsolható, ideértve a tervezést, az előkészítést, a lebonyolítást, a biztosítást is), beruházás a meglévő tárgyi eszköz bővítését, rendeltetésének megváltoztatását, átalakítását, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelését eredményező tevékenység is, az előbbieken felsorolt, e tevékenységhez hozzákapcsolható egyéb tevékenységekkel együtt.
- **Felújítás:** az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló, időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége

megközelítően, vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használhatósága jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak; felújítás a korszerűsítés is, ha az a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes részeinek az eredetitől eltérő megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy használatának gazdaságosságát növeli. A tárgyi eszközt akkor kell felújítani, amikor a folyamatosan, rendszeresen elvégzett karbantartás mellett a tárgyi eszköz oly mértékben elhasználódott (szerkezeti elemei elöregedtek), amely elhasználódottság már a rendeltetésszerű használatot veszélyezteti. Nem felújítás az elmaradt és felhalmozódó karbantartás egyidőben való elvégzése, függetlenül a költségek nagyságától.

- Karbantartás: a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni és, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi.

1.2. Csoportosítás

I. *Immateriális javak*

1. Alapítás-átszervezés aktivált értéke
2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke
3. Vagyon értékű jogok
4. Szellemi termékek
5. Immateriális javakra adott előlegek
6. Immateriális javak érték helyesbítése

II. *Tárgyi eszközök*

1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok
2. Gépek, berendezések és felszerelések
3. Járművek
4. Tenyészállatok
5. Beruházások, felújítások
6. Beruházásra adott előlegek
7. Állami készletek, tartalékok (MTA-nál foglalt)
8. Tárgyi eszközök érték helyesbítése

III. *Befektetett pénzügyi eszközök*

1. Egyéb tartós részesedések
2. MTA-nál foglalt
3. Tartósan adott kölcsön
4. MTA-nál foglalt
5. Egyéb hosszú lejáratú követelések
6. Befektetett pénzügyi eszközök érték helyesbítése

IV. *Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott, illetve vagyonkezelésbe vett eszközök.*

1.3. A számlaosztály számláinak megbontása

A központi költségvetési szerveknél alkalmazandó megbontás a következő:

- kincstári
  - forgalomképtelen: kizárólagos és nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű,
  - korlátozottan forgalomképes
- üzleti
  - forgalomképes.

Az alkalmazott főkönyvi számlák tartalmi ismérvei:

○ állományi számlák

- Az általános könyvviteli gyakorlatban az „állományi számlák” kettős értelmezése ismeretes. **Szűkebb értelemben** azokat a főkönyvi számlákat jelenti, amelyek a befektetett eszközök bruttó értékét mutatjuk ki.
- **Tágabb értelemben** azok a főkönyvi számlák, amelyek a befektetett eszközök mérlegben megjelenő értékét (nettó értékét) együttesen mutatják. Ilyen számlák: az állományi számla és az értékcsökkenési számla.

Az állományi számlák év közben a befektetett eszközök január 1-jei nyitóállományát, valamint az állományváltozások együttes mértékét mutatják.

○ forgalmi számlák

A pénzforgalmi számlákat kell alkalmazni a befektetett eszközök vásárlásánál, idegen kivitelezésben végzett beruházásoknál és felújításoknál. Ezek a számlák lehetnek pl.: vásárlás, létesítési, és felújítási számla stb.

○ előirányzati számla

Az előirányzati számlán kell kimutatni a vásárlás, létesítés és felújítás kiadási előirányzatát.

A *felújítások, beruházások általános forgalmi adója számlacsoporton* belül kell elszámolni a felhalmozási kiadások előirányzat-csoport kiadásai között tervezett- felújításhoz, beruházáshoz kapcsolódó – egyenes, vagy fordított adózás alá tartozó előzetes általános forgalmi adó kiadásokat.

Egyenes adózás alá tartozó felújítások, beruházások esetében a beruházási szállító számlája alapján kell az előzetesen felszámított és fizetendő általános forgalmi adó kiadásokat pénzforgalmi tételként elszámolni.

Fordított adózás esetében a beruházási szállító számlája alapján – amely áthárított adót nem tartalmazhat, csak jogszabályi hivatkozást az áfa törvény 142. §-ára, vagy bármely egyértelmű utalást arra, hogy az adott ügyben a termék beszerzője, a szolgáltatás igénybevevője az adófizetésre kötelezett – kiállított belső bizonylat alapján kell pénzforgalom nélküli tételként megjeleníteni a beruházás előzetes beszerzési árba beszámítandó vagy be nem számítandó áfa kiadását, illetve áfa bevételét a 499. Pénzforgalom nélküli költségvetési bevételek és kiadások sajátos elszámolása számlával szemben. (könyvileg elszámolás).

1.4. Bekerülési érték tartalmi összetevői

Idegen kivitelezésnél a bekerülési értéknek a következő tartalmi összetevői vannak:

- vételár engedményekkel és felárakkal módosított összege,
- üzembe helyezési kiadások,
- raktárba történő beszállítás költsége, amely az adott eszközhöz egyedileg hozzárendelhető,
- alapozási, beszerelési kiadások,
- közvetítői tevékenység díjai,

- bizományi díj,
- beszerzéshez kapcsolódó (fogyasztási, jövedéki) adók,
- vámterhek,
- illetékek (vagyonyszerzési),
- előzetesen felszámított, nem levonható általános forgalmi adó,
- alanyi adómentesség keretében, a levonási jog nélküli adómentes tevékenységhez („tárgyi mentes”) beszerzett, létesített immateriális javak, tárgyi eszközök és készletek előzetes általános forgalmi adója,
- a közhatalmi tevékenységet végző költségvetési szervnél az előzetesen felszámított általános forgalmi adó,
- jogszabályon alapuló hatósági, igazgatási szolgáltatás díjai,
- egyéb hatósági díjak (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj),
- vásárolt vételi opció díja,
- építési teleknél: a bontás, a területépítésre alkalmassá tételének kiadása. Ezt a telek értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek bontás utáni piaci értékének megfelelő összegig. Az e fölötti részt az új épület bekerülési értékeként kell figyelembe venni,
- a biztonságos üzemeltetéshez tartozó tartalék alkatrészek értéke (beszerzéskor, vagy az aktiválásig történő beszerzések).

A bekerülési értékek nem része:

- a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó,
- az ellenérték arányában megosztott előzetesen felszámított áfa le nem vonható hányada sem.

A bekerülési értéket csökkentő tételek:

- próbaüzemelés során előállított termékek értékesítési bevétele,
- a használati értéket növelő bér munkadíj,
- ingatlan esetében a korábbi bérleti jog megvásárlása címén fizetett, bérleti jogként kimutatott, de még le nem írt összeg.

A bekerülési értéket módosítja a beruházáshoz, vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó devizakötelezettségnek az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt árfolyamkülönbözete függetlenül attól, hogy az árfolyamnyereség vagy árfolyamvesztés.

Saját kivitelezésnél

- a beruházás, felújítás állományba vétele közvetlen „önköltségi” szinten történik, ami jelenti a közvetlen kiadásokat és a természetes mutatók (pl. fűtött m³, igénybevett m², munkaóra, mosott ruha kg, stb.) alapján az adott tevékenységre ráterhelhető kiadások együttes összegét. Az így megállapított értéket **teljesítményértéknek** nevezzük.
- Az Áhsz. 8.§ (14) és (15) bekezdései szerint 2002. január 1-jétől kezdődően a saját kivitelezésű beruházási tevékenység esetén a beruházás teljesítmény értékének megállapítása céljából az önköltségszámítás rendjét belső szabályzatban kell rögzíteni. Ennek a belső szabályzatnak tartalmaznia kell többek között: az önköltségszámítás során figyelembe vett adatok dokumentálásának rendjét, az adatok főkönyvi számlákkal, az éves elemi költségvetési beszámolóval, és részletező nyilvántartásokkal való kapcsolatát.

1.5. Állományváltozások

1.5.1. Állomány-növekedések

- beruházások,
- felújítások,
- részletre történő vásárlás,
- térítésmentes átvétel,
- leltári többlet,
- egyéb növekedések,
- terven felüli értékcsökkenés visszaírása,
- értékvesztés visszaírása
- értékhelyesbítés elszámolása

Beruházások költségvetési előirányzat terhére, idegen kivitelezésben

- Beruházási szállító számlájának kiegyenlítése

= Beruházás értéke

T 113, 123, 1313, 1323 – K 3311

KTk: 210

= ÁFA

T 1822, 1823 – K 3311

KTk: 210

(a 18. számlánál külön alszámlákra kell könyvelni az aktiválás értékébe beszámításra kerülő, illetve a nem akti-váltható áfa összegét)

- Beruházási kiadás elszámolása funkcionális osztályozás szerint

= Beruházás értéke

T 72, 751 – K 19 átvezetési számlák

= ÁFA

T 72, 751 – K 1998

- Állományba vétel könyvelése legkésőbb a teljesítési számlán elszámolt összeg elszámolásával egyidejűleg

T 111, 121, 1311, 1321 – K 4132

Ennél a könyvelési tételnél el kell dönteni, hogy a beruházással kapcsolatos kiadást

= aktiválni lehet,

= folyamatban lévő beruházásként kell kimutatni, vagy

= előlegként kell elszámolni.

- Év végi zárási tételek

= Beszerzéssel kapcsolatban

T 19 átvezetési számlák – K 113, 123, 1313, 1323

= Előzetesen felszámított áfával kapcsolatban

T 1998 – K 1822, 1823

Beruházások idegen kivitelezésben, tartalékok terhére

Az eszköz beszerzésével kapcsolatos kiadásokat az 5.111 pontban foglaltak szerint kell elszámolni.

Kapcsolódó tételként forrásrendezéseket kell elszámolni.

- Forrás rendezések

= Előirányzat-maradványból

T 4242 – K 98122

T 999 – K 992

= Vállalkozási tartalékból

T 4222 – K 9822
T 999 – K 9951

Pénzügyi lízing keretében beszerezett eszközök elszámolása: A költségvetési szervek pénzügyi lízing szerződést nem köthetnek.

A részletre történő vásárlás esetén a felek megállapodhatnak, hogy a vevő a vételárat meghatározott időpontokban, több részletben fizeti meg, és az eladó a dolgot a vevőnek átadja. A részletre történő vásárlás tehát az adásvétel speciális fajtája, amely során a vevő részletfizetési kedvezményt kap, a megvásárolt dolgot átveheti, a megszerzett eszköznek általában a vevő a tulajdonosa, bár ezen tulajdonjog átszállását az utolsó részlet megfizetéséhez köthetik.

A részletre vétel számviteli elszámolására az adásvétel általános szabályait kell alkalmazni. A hatályos jogszabályi előírások szerint a birtokba adás vagy a tulajdonba adás napján keletkezik az áfa kötelezettség attól függően, hogy melyik időpont a korábbi.

Könyvelési tételek

- Az első részlet és a teljes vételárra számlázott áfa kiegyenlítésének elszámolása
T 123, 1313, 1323 – K 3311
1822, 1823
KTK: 210
- A külön számlázott kamat kiegyenlítésének elszámolása
T 5732 – K 3311
KTK: 132
- Funkcionális osztályozás szerinti elszámolás
T 72, 75 – K 19 átvezetési számlák
- Az eszköz állományba vétele a teljes beszerzési árnak megfelelő összegben
T 121, 1311, 1321 – K 4132
és 41331
vagy 127, 1317, 1327

A következő törlesztő részletek megfizetésekor – ahhoz, hogy az aktivált érték ne jelenjen meg többszörösen, a könyveléssel egyidejűleg – kézi feladással, vegyes napló alkalmazásával a könyvelési tétel:

T 4132 – K 121, 1311, 1321

a törlesztő részletnek megfelelő összegben.

A térítésmentesen (visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszközöket – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az állományba vétel időpontjában ismert piaci, forgalmi értéken kell nyilvántartásba venni. (Akadémiai intézményeknél a térítésmentes átadás-átvételnél a vagyonhasznosítási szerződésben foglaltakra is figyelemmel kell lenni.)

Amennyiben az eszköz térítés nélküli átadás-átvétele Akadémián belül történik, úgy az átvevő az átadó által közölt bruttó értéken veszi nyilvántartásba az eszközt, és ezzel egyidejűleg az átadás időpontjáig – az átadónál időarányosan – elszámolt értékcsökkenés összegét is nyilvántartásba veszi.

Alapítás, átszervezés esetén az Akadémia döntése alapján véglegesen, feladattal együtt átadott eszköz bekerülési értékének, - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az alapító okirat, illetve annak módosítása mellékletét képező átadás-átvételi jegyzőkönyvben szereplő érték minősül. Az átadónál kimutatott bruttó (illetve bekerülési) érték alkalmazása esetén az átadásig elszámolt halmozott értékcsökkenést (illetve értékvesztést) is nyilvántartásba kell venni.

A *leltári többlet* számviteli elszámolásánál a feltalálás időpontjában fennálló forgalmi, piaci értéken kell az állományba vételt végrehajtani.

Egyéb növekedésnek minősülnek a következő állományváltozások:

- ajándékként, hagyatékként kapott eszközök átvétele,
- társadalmi munkával előállított eszközök állományba vétele,
- korábbi befektetésből visszakapott eszköz átvétele,
- követelés fejében átvett eszközök,
- költségvetési szervek szervezeti változásával összefüggő eszköz átvétele.

Az ajándékként, hagyatékként kapott eszközöket, a társadalmi munkával előállított eszközöket piaci, forgalmi értéken kell állományba venni.

A korábbi befektetésből visszakapott eszközöket az adott gazdasági társaságnál nyilvántartott értéken kell állományba venni.

A követelés fejében átvett befektetett eszközöket a megállapodásban rögzített értéken kell állományba venni.

A szervezeti változásokkal összefüggő eszközátvétel esetében az átadó költségvetési szerv által közölt bruttó értéken illetve értékcsökkenéssel kell az állományba vételt végrehajtani.

Az egyes állomány-növekedéseket a 38. beszámoló táblázatban az évente megjelenő kitöltési utasítások szerint kell bemutatni.

1.5.2. Állománycsökkenések

- o Értékesítés,
- o Térítésmentes átadás,
- o Hiány, selejtezés, megsemmisülés,
- o Terven felüli értékcsökkenés piaci értékelés miatt,
- o Terv szerinti értékcsökkenési leírás,
- o Értékvesztés elszámolása.

Értékesítés

A tárgyi eszközök közül értékesítési céllal kötelező az átcsoportosítás a készletek közé, ha az adott tárgyi eszközt a használatból kivonták, de az értékesítése hosszabb időszakot vesz igénybe. (A használatból történő kivonás és az értékesítés időpontja között mérlegjelentési időpont van.) Az átsorolt eszköz értékesítési bevételeit felhalmozási bevételi jogcímen kell elszámolni.

- bruttó érték kivezetése
T 4132 – K 111, 121, 1311, 1321
- értékcsökkenés kivezetése
T 112, 122, 1312, 1322 – K 4132
- készletek közötti állományba vétele
T 234 – K 41331
- értékesítéskor a kivezetés
T 4132 – K 234
- értékesítési bevétel elszámolása
= közgazdasági osztályozás szerint
T 3311 – K 9312, 9192
KTK: 382, 310
= funkcionális osztályozás szerint
T 999 – K 992, 9951

Térítés nélküli átadás

= gazdasági cselekményként feladat nélküli átadás,

= fejezeten belüli átadás

- Bruttó érték kivezetése

T 5983 – K 111, 121, 1311, 1321

T 41331 – K 5983

- Értékcsökkenés kivezetése

T 112, 122, 1312, 1322 – K 5983

T 5983 – K 41331

= alapítás, átszervezés (központi döntések esetében) ellenérték nélküli átadás

- Bruttó érték kivezetése

T 41331 – K 1113, 1114

- Értékcsökkenés kivezetése

T 1121 – K 41331

A térítésmentes átadásnál kapcsolódó tétel lehet az áfa fizetési kötelezettség, illetve ennek az átvevőre történő áthárítása. (Áfa tv. előírásainak figyelembe vételével)

Leltári hiány, selejtezés, megsemmisülés

- terven felüli értékcsökkenés elszámolása

T 5932 – K 112, 122, 1312, 1322

T 41335 – K 5932

- bruttó érték kivezetése

T 5981, 5982 – K 111, 121, 1311, 1321

T 41332 – K 5981, 5982

- értékcsökkenés kivezetése

T 112, 122, 1312, 1322 – K 5981, 5982

T 5981, 5982 – K 41332

A selejtezés, megsemmisülés kapcsolódó tétele a kártérítési bevétel.

- kártérítési bevétel elszámolása

= közgazdasági osztályozás szerint

T 3311 – K 9132

KTK: 312

= funkcionális osztályozás szerint

T 999 – K 992, 9951

Értékvesztés elszámolása

Az immateriális javak és a tárgyi eszközök mérlegtételeken belül értékvesztést az előlegek esetében lehet a feltételek fennállása esetén elszámolni.

- év végi értékesítés alapján az értékvesztés elszámolása

T 5951 – K 118, 128, 1318, 1328

T 41336 – K 5951

Terv szerinti értékcsökkenés elszámolása

Az immateriális javak és tárgyi eszközök üzembe helyezését követően értékcsökkenést kell elszámolni. Az értékcsökkenés az adott eszköz fizikai és erkölcsi elavultságát jellemző mutató.

Az értékcsökkenést legalább **negyedévenként**, – az éves szintű leírási kulcsok alapján, a tényleges használatnak megfelelően, időarányosan – kell elszámolni.

Az értékcsökkenést a bekerülési (beszerzési vagy előállítási) érték alapján számítva a következők szerint kell megállapítani:

- alapítás-átstruktúrázás aktivált értéke, kísérleti fejlesztés aktivált értéke	20 %
- vagyoni értékű jogok	16 %
- szellemi termékek	33 %
- épületek és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	2 %
- építmények és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	3 %
- ültetvények	10 %
- gépek, berendezések és felszerelések, kivéve számítás- technikai eszközöket és ügyviteltechnikai eszközöket	14,5 %
- számítástechnikai és ügyviteltechnikai eszközök	33 %
- járművek	20 %

Az épületekhez, építményekhez nem tartozó vagyoni értékű jogok értékcsökkenésének elszámolása a vagyoni értékű jogok leírási kulcsa alapján történik.

A CSFK nem alkalmaz a rendeletben előírtaknál kisebb mértékű leírási kulcsot.

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés:

- földterület, telek értéke után,
- üzembe nem helyezett beruházásoknál,
- teljesen, 0-áig leírt immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél,
- képzőművészeti alkotásoknál,
- régészeti leletek esetén.

Értékcsökkenést a használatban lévő immateriális javak, tárgyi eszközök után addig kell elszámolni, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják.

Amennyiben az értékcsökkenés eléri a bruttó értéket, az eszközt azonnal át kell vezetni a 0-ig leírt eszközök közé.

A lineáris értékcsökkenés könyvelési tételei:

T 593 – K 112, 122, 1312, 1322

T 41333 – K 593

1.6. Befektetett pénzügyi eszközök elszámolási sajátosságai

Adott kölcsönök elszámolása

Az adott kölcsönök állománya a költségvetési szerveknél alapvetően két részre bontható. Az egyik az ún. hosszú lejáratra ideiglenesen (visszafizetési kötelezettséggel) átadott pénzeszközök köre, a másik legjellemzőbb a dolgozók részére nyújtott lakásépítési, illetve lakásvásárlási támogatás.

A dolgozói lakásépítési támogatás főbb könyvelési tételei a következők:

A lakásépítés munkáltatói támogatására elkülönített pénzeszközöket a 355. Lakásépítés munkáltatói támogatása főkönyvi számlán kell elszámolni. A pénzeszközök elkülönített számlára történő átvezetésénél a kölcsön folyósítására vonatkozó könyvelési tételleket kell alkalmazni.

A kölcsön állománya nem tartalmazhatja a késedelmi kamat összegét.

A lakásépítés- és vásárlási munkáltatói támogatási számla pénzforgalmából a pénzügyi szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó kiadásokat és bevételeket (hozamokat) legkésőbb a tárgynegyedévet követő 15-ig el kell számolni költségvetési kiadásként, illetve bevételként.

Könyvelési tételek

Könyvvileges elszámolása a pénzügyi szolgáltatásnak:

T 5562	– K 499
T 72, 751	K 599
T 499	– K 194541 (törlesztés)
	9162 (lekötésből származó kamatbevétel)
	91324 (késedelmi kamat)
T 1999	K 992, 9951

A tételek lekönyvelése után a 499. számlának egyenlege nem maradhat.

- *Visszatérítendő támogatás esetén*

= pénzeszköz átutalása a számlát vezető OTP-hez

T 194441	– K 3311
----------	----------

KTK: 290

T 72, 751	– K 1999
-----------	----------

T 1999	– K 194441 év végi átvezetés
--------	------------------------------

= a pénzeszköz beérkezése a Lakásépítés munkáltatói támogatás számlát vezető OTP-hez

T 355	– K 4132
-------	----------

= kölcsön folyósítás (a kölcsön jóváírása a dolgozó egyéni számláján)

T 194141	– K 355
----------	---------

= kezelési költség áthárítása a dolgozóra

T 194141	– K 355
----------	---------

= kezelési költség munkáltatót terhelő része

T 4132	– K 355
--------	---------

- kiadásként való könyvvileges elszámolás

T 5562	– K 499
--------	---------

T 72, 751	K 599
-----------	-------

- bevételként való könyvvileges elszámolás

T 499	– K 194541
-------	------------

T 1999	K 992, 9951
--------	-------------

= dolgozót terhelő késedelmi kamat előírása

T 03341	– K 093
---------	---------

= lakásépítési számlán jóváírt kamat

T 355	– K 41331
-------	-----------

- Az előirányzat-felhasználási keretszámlára átutalt lakásépítési számlán kapott kamat rendezése (legalább negyedévente)

Átutalt kamat kivezetése

T 41331	– K 355
---------	---------

T 3311	K 9162
--------	--------

T 1999	K 992, 9951
--------	-------------

= kölcsön törlesztő részletének beérkezése

T 355	– K 194141
-------	------------

= az elkülönített Lakásépítési számláról visszautalás az előirányzat felhasználási-keretszámlára

- visszautalás

T 4132	– K 355
--------	---------

- jóváírás

T 3311 – K 194541 vagy 9162
KTK: 540 vagy 312

T 1999 K 992, 9951
999

= a dolgozói törlesztő részleteket az ismételt kölcsönfolyósítás előtt könyvvilegesen vissza kell vezetni a költségvetési elszámolási körbe és ismételten könyvvilegesen kiadásba kell helyezni.

- kölcsöntörlesztés

T 499 – K 194541
KTK: 540

T 1999 K 992, 9951

- kölcsönfolyósítás

T 194441 – K 499
KTK: 290

T 72, 751 K 1999

A kincstári elszámolásnál a könyvvileges tételeket önálló átutalási kiegészítő szelvényen is be kell jelenteni.

A 194141. Dolgozóknak adott kölcsönök állománya főkönyvi számlán év végén kimutatott állományt a mérlegkészítésnél meg kell bontani következő évi és további évek törlesztő részleteire. Az éves mérlegben a következő évben esedékes tartozásokat a 28. Követelések mérlegsoron kell kimutatni. A mérlegben történő bemutatáshoz nem kell a 19. és a 28. főkönyvi számlák között az átkönyvelést végrehajtani.

A mérlegvalódiság érdekében a 194141. főkönyvi számla év végi egyenlegének és a hitelintézet által megküldött IV. negyedévi adólistában kimutatott decemberi 31-i állapot szerinti kölcsönállomány összegének meg kell egyeznie.

Ha a tárgynegyedévben befolyt törlesztő részletek bankszámlán történő jóváírása – a pénzforgalmi számla szerződésben foglaltaknak megfelelően – negyedévben egyszer, a tárgynegyedévet követő időszak teljesítési dátummal történik, akkor ebből adódóan év végéig pénzforgalmilag csak a harmadik negyedévi törlesztő részletek realizálódnak a 355. főkönyvi számlán, a negyedik negyedévi törlesztő részletek jóváírását, valamint az év végén felszámított kezelési költség terhelését a tárgyévet követő év első negyedévében számolják el pénzforgalmilag a lakásépítési számlán.

A költségvetési szervek a munkáltatói kölcsönök állományváltozását a 355. számla forgalmának rögzítésével egyidejűleg az OTP Bank Nyrt. által megküldött bankszámlakivonat teljesítési dátumának figyelembevételével számolják el. Így a költségvetési beszámoló mérlegében kimutatott munkáltatói kölcsönök állománya a harmadik negyedévi állapotot tükrözi.

A bankszámlakivonatban megjelenő pénzmozgások részletezésének alapját képezi az OTP Bank Nyrt. által negyedévenként megküldött tételes adólista, amely a költségvetési szerv tárgynegyedév végi követelésének állományát dolgozónként tartalmazza. A IV. negyedévi adólistát az OTP Bank Nyrt. a kölcsön számlák év végi zárását követő egy hónapon belül megküldi, így a költségvetési szerveknek – amennyiben az OTP értesítése a számviteli politikában mérlegkészítés napjaként meghatározott időpont előtt megérkezik – lehetőségük van arra, hogy az éves költségvetési beszámoló mérlegében a munkáltatói kölcsönök állományát a december 31-i állapotnak megfelelően szerepeltessék.

T 2879 – K 194141

A 355. Lakásépítés munkáltatói támogatására elkülönített pénzeszközök kezelésénél fontos gazdálkodási szabály, hogy a költségvetési szerv az OTP számlára a kölcsönfolyósítás időpontjához és nagyságához igazodó átutalást kezdeményezhet. Ezt a szabályt a Kincstár által a Forintszámlák vezetésére vonatkozó szabályozás tartalmazza.

- *Vissza nem térítendő lakásépítési támogatás nyújtása*

= pénzeszköz átvezetése a számlát vezető OTP-hez

T 38224 – K 3311 közgazdasági osztályozás szerint
KTK: 232

T 72, 751 – K 389 funkcionális osztályozás szerint

T 389 – K 38224 év végi átvezetés

= pénzeszköz beérkezése az OTP-hez

T 355 – K 4132

= támogatás kifizetése a dolgozónak

T 4132 – K 355

Az egyéb, tartósan adott kölcsönök év végi állományát a mérlegben kell kimutatni. Ez az összeg azonban nem tartalmazhatja az adott kölcsönből a mérleg fordulónapját követő egy éven belül – tehát a 2012. évben – esedékes törlesztő részleteket, amelyeket a forgóeszközök között, mint egyéb követelést kell kimutatni. A 2012. évi törlesztő részletek „mérlegben” történő megjelenítéséhez a főkönyvi számlák között nem szabad átvezetéseket végrehajtani.

2. Számlaosztály: KÉSZLETEK

2.1. Fogalom:

A készletek olyan forgóeszközök, amelyek beszerzési vagy előállítási értéktől függetlenül a költségvetési szerv tevékenységét csak egy éven belül szolgálják. Gyakorlatban ez azt jelenti, hogy egy éven belül felhasználásra, átalakításra vagy értékesítésre kerülnek. Rendszerint egyetlen tevékenységi folyamatban vesznek részt, melynek során eredeti megjelenési alakjukat elvesztik, vagy előfordulhat, hogy a tevékenység során változatlan állapotban maradnak (pl. állatok, szerszámok, textília). A mérlegben kizárólag a raktári új készletek értékét szabad kimutatni.

2.2. Csoportosítás

Vásárolt készletek

- Anyagok (élelmiszerek, gyógyszerek, vegyszerek, irodaszerek, nyomtatványok, tüzelőanyagok, hajtó- és kenőanyagok, szakmai anyagok, munkaruha, védőruha, formaruha, egyenruha, egyéb a Szt. tv 28. § (3) a) pontja szerinti készletek)
- Betétdíjas göngyölegek
- Áruk
- Közvetített szolgáltatások
- Követelés fejében átvett eszközök, készletek
- Értékesítési céllal átsorolt eszközök

Saját termelésű készletek

- Késztermékek
- Növendék-, hízó és egyéb állatok
- Befejezetlen termelés, félkész termékek

2.3. Készletek felhasználásának szabályai

A CSFK raktárral nem rendelkezik, így a használt és munkahelyen használatban lévő készleteiről csak mennyiségi nyilvántartást köteles vezetni, illetve saját hatáskörben meghatározott módon (leltárkészítési és leltározási szabályzat) és időszakonként mennyiségi leltározást köteles végrehajtani.

2.4. Követelések elszámolása

2.4.1. Fogalma

Követelésnek minősülnek azok a tartozások, amelyek a költségvetési szervvel szemben állnak fenn külső szervezetek, magánszemélyek vagy az intézmény dolgozói részéről.

2.4.2. Csoportosítása

- Követelések áruszállításból, szolgáltatásból (vevők)
  - Adósok
  - Rövid lejáratú kölcsönök
  - Egyéb követelések
- ebből
- munkavállalókkal szemben előírt különféle követelés
  - költségvetéssel szembeni követelés
  - tartósan adott kölcsönből a mérlegfordulóját követő egy éven belül esedékes részlet
  - nemzetközi támogatási programok miatti követelések (MTA-nál nem lehet)
  - támogatási programelőleg (finanszírozó szervezet mutathatja ki), MTA-nál jelenleg nem lehet
  - előfinanszírozás miatti követelések (csak MTA és OTKA programok)
  - szabálytalan kifizetések miatti követelés (ideértve a jogalap nélkül felvett támogatások, ellátások miatti követeléseket is) (MTA-nál nem lehet)
  - a garancia és kezességvállalásból származó követelések (MTA-nál jelenleg nem lehet)
  - különféle egyéb követelések (ideértve a vásárolt követelést, a térítés nélkül és egyéb címen átvett követeléseket, a szerződésen alapuló konkrét termékhez, szolgáltatásnyújtáshoz közvetve kapcsolódó, nem számlázott, utólag kapott engedmény miatti követeléseket, a peresített követelésből a bíróság által a költségvetési év fordulónapjáig jogerősen megítélt követeléseket is).

A követelések előzőekben felsorolt csoportjainál a következő külön alszámlákat kell megnyitni:

- tárgyévvel megelőző év(ek)ben keletkezett követelések,
- tárgyévben keletkezett követelések.

2.4.3. A követelések évközi elszámolása

A követeléseket a **28. Követelések** számlacsoport számláin kell könyvelni.

A követelésekről év közben folyamatosan analitikus nyilvántartást kell vezetni.

Amennyiben a költségvetési szerv nem rendelkezik olyan nyilvántartási rendszerrel, melynek használatával egy-egy gazdasági esemény hatása egyszerre jelenhet meg mind a főkönyvi, mind az analitikus nyilvántartásban, akkor a követelésekkel kapcsolatos

gazdasági események főkönyvi könyvelése a mennyiségben és értékben folyamatosan vezetett analitikus nyilvántartásokból a követelés változásának jogcíme szerint (követelés előírása, követelés pénzügyi teljesítése, értékvesztése, elengedése stb.) készített összesítő bizonylat (feladás) alapján is történhet. Az előírt követelések (egyenes adózás esetében az általános forgalmi adót is tartalmazó) összegét az állományváltozásnak megfelelően rögzíteni kell a követelés számla egyenlegének növekedéseként, valamint a pénzügyileg rendezett követelések értékével a megfelelő követelés számla egyenlegét kell csökkenteni a tőkeváltozással szemben, legkésőbb a tárgynegyedévet követő hónap 15. napjáig. A követelések állományát érintő valamennyi gazdasági művelet, esemény rögzítésének rendjét úgy kell kialakítani, hogy a költségvetési szerv eleget tudjon tenni a jogszabályokban előírt adatszolgáltatási kötelezettségeinek.

Az eszközzel kiváltott követeléseket a teljesítés napján kell nyilvántartásba venni.

A követelés állományában bekövetkezett valamennyi változást év közben kell elszámolni, ha az államháztartás szervezetét megszüntetik, átszervezik.

A követeléseket mind a főkönyvben, mind az analitikában meg kell bontani aszerint, hogy államháztartáson kívülről vagy belülről, illetve a tárgyévben vagy a tárgyévet megelőző év(ek)ben keletkezett.

A külföldi pénzügyi követelés forintértékét a teljesítés (bekerülés) napján érvényes az Szt. 60. §-a alapján a számviteli politikában választott árfolyamon kötelező nyilvántartásba venni a tőkeváltozással szemben. A külföldi pénzügyi követelés pénzügyi rendezésekor a pénzügyi teljesítéskor érvényes árfolyam forintértékét kell a megfelelő bevételi jogcímen teljes összegében elszámolni. Külföldi pénzügyi követelés pénzügyi rendezéséhez kapcsolódó kivezetése során a pénzügyi teljesítéskor érvényes árfolyamtól függetlenül a követelés könyv szerinti (teljesítéskori, illetve az év végi értékeléskor meghatározott árfolyam) forintértékén kerül kivezetésre a tőkeváltozással szemben.

Az egyéb rövid lejáratú követelések bekerülési értéke a szerződésből jogszerűen eredő, elismert, pénzügyileg még nem teljesített fizetési igényeket tartalmazza.

A követelések összege nem foglalja magába az ezen követelések után szerződés szerint járó kamat összegét. A szerződés szerint járó, de nem esedékes kamatok összegét a követelések analitikus nyilvántartásába elkülönítetten kell felvenni, a főkönyvi nyilvántartásban csak a 0. számlaosztályban mutathatók ki.

A követelések között kimutatni a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokból előfinanszírozással biztosított összegeket. Ez az előírás az Akadémia fejezetnél az OTKA Programokat és az MTA fejezetet érinti.

A költségvetési szervek ezen a jogcímen követelést nem számolhatnak el.

2.4.4. A követelésekről történő lemondás

Az Áht. 97. § (1) bekezdése szerint költségvetési szerv követeléseiről lemondani csak törvényben meghatározott módon és esetekben lehet.

Az éves költségvetési törvényben meghatározott kis összegű (jelenleg: 100.000 Ft) követelést behajtásra előírni nem kell.

A követelések elengedését 2012. évben nem lehet kiadásként és bevételként elszámolni, az ebbe a körbe tartozó követeléseknél a behajthatatlan követelésekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

- követelés kivezetése
T 4132 – K 28...
- kapcsolódó tétel lehet: előirányzat rendezése

2.4.5. Behajthatatlannak minősített követelések

A költségvetési szerveknek minősíteniük, értékelniük kell a követeléseiket, ezek elveit az értékelési szabályzatban kell rögzíteni. Ezen belül szabályozni kell:

- o a jogszabályon alapuló jogerős követelések (adósok) értékelésének elveit,
- o az áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból származó követelések vevő általi elismerése igazolásának, a követelés értéke meghatározásának módját, a számlázás és a követelésekkel kapcsolatos adatok nyilvántartásának rendjét, a vevő által el nem ismert követelések rendezésének módját, feladatait, felelőseit, bizonylatolásának rendjét,
- o a költségvetési szerv adós minősítési szempontjait (fizetőképesség megítélése /a pénzügyi nehézség átmeneti vagy tartós-e, az adós csődeljárás, felszámolási vagy végelszámolási eljárás alatt áll-e/, milyen fizetési garanciákat, biztosítékokat kötöttek ki a szerződésben, milyen esély van a követelések érvényesítésére),
- o követeléstípusonként (adós, illetve vevőcsoportonként) a kis összegű követelések év végi meghatározásának elveit, dokumentálásának szabályait (milyen követeléseket kell az adott csoportba sorolni, a főkönyvi könyvelésben elkülöníteni, milyen szempontok alapján kell a követelések értékének százalékában az értékvesztés összegét meghatározni),
- o Az Áhsz. szerint **behajthatatlan követelésnek** kell a következő követeléseket minősíteni:
  - amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy a talált fedezet a követelést csak részben fedezi, a nem fedezett rész tekintetében,
  - amelyre a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
  - a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott kisösszegű követelések tekintetében, amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, vagy amelynél a fizetési meghagyásos eljárással vagy a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (a fizetési meghagyásos eljárás, a végrehajtás veszteséget eredményez, vagy növeli a veszteséget), illetve amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása „igazoltan” nem járt eredménnyel,
  - amelyet bíróság előtt érvényesíteni nem lehet,
  - amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.
Az elévülés a Ptk. szerint általában 5 év, de a szerződés ettől eltérően is rendelkezhet.
A behajthatatlanság tényét és mértékét bizonyítani kell. A behajthatatlan követelés leírása nem minősül az Áht. 97. § (1) bekezdés szerinti követelés elengedésének.

2.4.6. A követelések állományának bemutatása az év végi beszámolóban

Év végén leltározás alapján kell a követelések állományát megállapítani, majd értékelni. Követelések, illetve követelés jellegű tételek esetében nem választható az Áhsz. 37.§ (7) bekezdése. A leltározás alapján megállapított, az adósokkal, illetve vevőkkel egyeztetett és értékelt – egyenes adózás esetében az általános forgalmi adót is tartalmazó – követelések várhatóan megtérülő összege és könyv szerinti értéke közötti különbözetet (értékvesztést), illetve annak visszairását, valamint a külföldi pénzürtékre szóló követelések árfolyam-különbözeteinek elszámolását – az 59. számlacsoport megfelelő számlájának közbeiktatásával – kell kimutatni a tőkeváltozással szemben.

A jogszabályon alapuló követelés év végi értékelése során a követelést elismertnek kell tekinteni, amennyiben jogszabályi határozat biztosítja az elismertséget, még akkor is, ha az adós vitatja azt.

A behajthatatlan követelések értékének kivezetését hitelezési veszteségként (az 59. számlacsoport megfelelő számláján történő átvezetéssel) kell elszámolni tőkeváltozásként.

A korábbi években behajthatatlannak minősített és hitelezési veszteségként elszámolt követelések azon összegét, amelyet az adós később rendez, pénzügyileg teljesít, azt az egyéb sajátos bevételek (91229) között kell kimutatni.

A követelések analitikus nyilvántartását úgy kell kialakítani, hogy annak alapján a Kiegészítő mellékletbe tartozó „Követelések és kötelezettségek állományának alakulása” beszámoló táblázatot össze lehessen állítani.

2.4.7. Követelések értékvesztése

A követeléseknél is a könyv szerinti és a piaci érték (várható megtérülés összege) közötti jelentős és tartós eltérés esetén értékvesztést kell elszámolni, azonban ez nem minősül követelés elengedésének.

Könyvelési tétele:

T 5951	–	K 28
T 41336	–	K 5951

2.5. Értékpapírok

A CSFK nem rendelkezik értékpapírokkal.

3. Számlaosztály: PÉNZÜGYI ELSZÁMOLÁSOK

3.1. Pénzeszköz fogalma

A pénztárban, vagy a betétkönyvben lévő készpénzállomány, a hitelintézeteknél vezetett pénzforgalmi számlákon lévő követelések, a MÁK KESZ-hez kapcsolódó számlatulajdonok követeléseinek értékesítése, függetlenül attól, hogy a saját vagy idegen, illetve Ft-ban vagy devizában kezelt pénzeszköz, valamint az elektronikus pénzeszköz.

3.2. Csoportosítása

- Pénztárak és betétkönyvek
- Költségvetési pénzforgalmi számlák (ezen belül az akadémiai intézmények kizárólag a devizaszámlát alkalmazhatják)
- Belföldi elszámolási számlák (kincstári számlák)
- Belföldi idegen pénzeszközök
- Nemzetközi támogatási programok idegen pénzeszközei

3.3. Pénzeszközök év végi értékelése

A pénzeszközök leltározását a következők szerint kell végrehajtani:

- A házipénztár december 31-i készpénzkészletét mennyiségi felvétellel kell leltározni, ami a pénz címletenkénti számbavételét jelenti. Ezt követően jegyzőkönyvet kell felvenni, ami címletenként tartalmazza az év végi készpénz mennyiségét, illetve annak értékét.
- A betétek és az előirányzat-felhasználási keretszámla leltározása a hitelintézetek, illetve a Kincstár által megküldött december 31-i számlakivonat alapján, az azon kimutatott zárópénzkészletnek az egyeztetésével történik.

3.4. A devizaszámlák elszámolásával kapcsolatos szabályok

A kincstári körön belüli államháztartási szervezetek devizákat kötelesek a Kincstárnál elhelyezni, kivéve, ha a Kincstár elnöke engedélyt ad a hitelintézeti vezetésre. A 32. számlacsoportban kell megnyitni a Kincstárnál, illetve a Kincstár elnöke által kapott engedély alapján a hitelintézeteknél vezetett devizaszámlákat.

A korábbi években hitelintézetnél nyitott devizaszámla továbbra is használható, az adott pályázat/program befejezéséig.

Az EU-s pályázatok devizabevételeit a tényleges felhasználásig továbbra is idegen pénzeszközként kell kezelni, függetlenül a devizaszámlát vezető szervezettől.

A költségvetési szervek a következő főbb jogcímenek nyithatnak devizaszámlát:

- ajándékba kapott deviza elhelyezésére abban az esetben, ha költségvetési szerv az ajándékot szintén devizában kívánja felhasználni,
- az egyes nemzetközi szerződések alapján létrejövő külföldi megbízások finanszírozására a Magyar Államkincstárnál,
- egyéb külföldi programokra, a Magyar Államkincstárnál

A hitelintézetnél vezetett devizaszámlák általános elszámolási szabályai (ide nem értve az EU Keretprogramok számláit)

A devizaszámlákon lebonyolított pénzforgalom része a költségvetési pénzforgalomnak, így az előirányzat-maradvány és vállalkozási maradvány, vagyis a tartalék-elszámolási körnek is. A devizaszámlára beérkező bevételt napi árfolyamon kell lekönyvelni, jellegének megfelelően vagy a 9. számlaosztályban, vagy a 47. számlacsoportban. A számláról teljesített kiadásokat - szintén jellegüknek megfelelően - vagy az 5., illetve 6-7. számlaosztályokban, vagy a 38. számlacsoportokban kell kimutatni.

A könyvviteli mérlegben a valutapénztárban lévő valutakészletet, a devizaszámlán lévő devizát, továbbá a külföldi pénzürtékre szóló – az Szt. 54-55. szerint minősített – minden

követelést, illetve kötelezettséget a költségvetési év mérleg fordulónapjára vonatkozó – a Szt. 60. § (4) – (6) bekezdés szerinti – devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni. Amennyiben a devizaszámlát vezető hitelintézet adott napon belül többször is jegyez árfolyamot, úgy az adott napi jegyzett árfolyamok közül a számviteli politikában meghatározott árfolyamot kell figyelembe venni.

Az Szt. 60. § (4) bekezdése szerinti devizaárfolyam a következő:

„A valutakészlet, a devizaszámlán lévő deviza, a külföldi pénzürtékre szóló követelés, befektetett pénzügyi eszköz, értékpapír (együtt: külföldi pénzürtékre szóló eszköz), illetve kötelezettség forint értékének meghatározásakor a valutát, a devizát – a választott – **hitelintézet által meghirdetett devizavételi és devizaeladási árfolyamának átlagán**, vagy a **Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon** kell forintra átszámítani.”

Ettől az árfolyamtól el kell térni, ha a hitelintézet, illetve az MNB által nem jegyzett és nem konvertibilis valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket kell forintra átszámítani.

Ezekben az esetekben a valuta szabadpiaci árfolyamán (ennek hiányában országos napilapban a világ valutáinak árfolyamáról közzétett tájékoztató adatai alapján), a választott hitelintézet vagy az MNB által jegyzett devizára átszámított értéket kell a hitelintézet által jegyzett deviza, devizavételi és devizaeladási árfolyamának átlagán, vagy az MNB által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon forintra átszámítani.

A külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek forintra történő átszámításánál a devizavételi és devizaeladási árfolyam átlaga helyett valamennyi külföldi pénzürtékre szóló eszköz és kötelezettség egységesen értékelhető devizavételi vagy csak devizaeladási árfolyamon is, ha az Szt. 60. § (4.) bekezdés szerinti értékeléstől történő eltérésnek az eszközökre-forrásokra, illetve az eredményre gyakorolt hatása jelentős és emiatt a megbízható és valós összkép követelménye a (4) bekezdés szerint történő értékelés mellett nem teljesülne.

A devizában teljesített kiadások elszámolásánál a következő elszámolási módszerek lehetségesek:

- A meglévő deviza könyv szerinti árfolyama alapján,
- Ha a devizabevétel jóváírása és könyvelése különböző napokon, különböző árfolyamokon történt, akkor a költségvetési szervnek joga van az ebből a devizából kiegyenlítésre kerülő felhasználás forintértékét megállapítani:
  - = Súlyozott átlagos (választott) beszerzési árfolyamon; minden devizajóváírást követően a jóváírt devizaárfolyam és a devizakészlet könyv szerinti súlyozott átlaga alapján.
  - = Deviza jóváírás napján érvényes számvitel-politikai döntés szerinti árfolyamon; a legrégebben jóváírt és a bekerüléskori választott deviza árfolyamon forintosított devizát használjuk fel a tényleges bekerülési összegben (FIFO, kifogyásos módszer).
  - = Nyilvántartási árfolyamon átszámított forintértéken; a nyilvántartási árfolyamon számított forintérték, valamint a bekerülés devizaárfolyamán számított forintérték különbözetét a 328. Deviza-valuta árkülönbözetek számlán kell kimutatni. A változásokból eredő különbözetet a 327. Devizabetét számla és a 328. Deviza-valuta árkülönbözetek számla között kell könyvelni.

Év végén a könyv szerinti értéket kell összevetni a devizaszámla értékeléskori forintra átszámított egyenlegének értékével. A számításnál **a választott december 31-i árfolyamot kell figyelembe venni.**

Amennyiben a könyvekben szereplő érték magasabb, mint az átszámított érték, akkor helyesbíteni kell a könyv szerinti értéket.

A valutapénztárban lévő valutakészletnek, a devizaszámlán lévő devizának a költségvetési év mérleg fordulónapjára vonatkozó, az előzőekben ismertetett értékelése előtti könyv szerinti értéke és az értékeléskori forintértéke közötti különbözet:

- amennyiben az összevont veszteség jelentős összegű, egyenlegében az egyéb folyó kiadások között, realizált árfolyamveszteségként kell az 57428. számlán elszámolni,
- amennyiben az összevontan nyereség jelentős összegű, egyenlegében az intézményi működési bevételek között kell árfolyamnyereségként a 91726. számlán elszámolni.

Választott módszer: bevételeket a jóváírás napján érvényes MNB árfolyamon kell nyilvántartásba venni. Felhasználáskor a forintban és a devizában teljesített kiadásokat a számlakivonaton feltüntetett devizaárfolyam szerint könyveljük, majd év végén az MNB árfolyam szerinti értékre módosítjuk: megállapítjuk az összevont nyereséget illetve veszteséget.

A kapcsolódó főbb könyvelési tételek:

- főkönyvi számla nyitása
  - T 327, 328 – K 491
  - T 491 – K 3281
- devizabetét számla betéti kamatainak tőkésítése
  - T 327 – K 9162
  - T 999 – K 992, 9951
- devizakészlet növekedése (ajándék, adomány)
  - T 327 – K 4712, 4722
  - T 479 – K 992, 9951
- devizakészlet felhasználása pénzügyi teljesítéshez
  - T 1, 5 – K 327
  - T 6, 72, 751 – K 599, 189, 199
- devizakövetelés – a deviza számlán lévő deviza – átváltása forintra és a forintösszeg jóváírása az előirányzat-felhasználási keretszámlán a Kincstár értesítése alapján
  - T 394122 – K 327
  - T 3311 – K 394122
- az átváltáshoz kapcsolódó árfolyamveszteség elszámolása
  - T 57421 – K 394122
  - T 72, 751 – K 599
- az átváltáshoz kapcsolódó árfolyamnyereség elszámolása
  - T 394122 – K 91721
  - T 999 – K 992, 9951

- bankköltségek elszámolása a terhelési értesítő alapján

T 5562   – K 327
T 72   – K 599

év végén a devizakészlet értékelése

- árfolyamveszteség elszámolása

T 57428   – K 327
T 72, 751   – K 599

- árfolyamnyereség elszámolása

T 327   – K 91726
T 999   – K 992, 9951

2. Devizaárfolyam különbözet elszámolása

A valutapénztárban lévő valuta, a devizaszámlán lévő deviza, külföldi pénzürtékre szóló követelés, befektetett pénzügyi eszközök, értékpapírok, aktív pénzügyi elszámolás, illetve kötelezettségek (ideértve a passzív pénzügyi elszámolásokat is) a mérlegfordulónapján érvényes, az Szt. 60. §-a szerint devizaárfolyamon átszámított forintértéket meg kell állapítani. Ha az így megállapított forint érték és az értékelés előtti könyv szerinti értéke közötti különbözet jelentős összegű, akkor a devizaárfolyam-változást számolni kell. Jelentős összegű az eltérés, amennyiben meghaladja az értékelés előtti könyv szerinti érték 20 %-át vagy a 100.000 Ft-ot.

Az év végi értékelés munkamenete a következő:

- a külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek könyv szerinti értékének megállapítása,
- a fordulónapi érték meghatározása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló tételnél (előlegek, kölcsönök, részesedések, követelések, valuta, deviza, aktív pénzügyi elszámolás, kötelezettség) külön-külön a választott mérlegfordulónapi árfolyamon,
- az árfolyam-különbözetek megállapítása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló tételre külön-külön,
- ezek összegeként az összevont árfolyam-különbözet nagyságának meghatározása, majd minősítése,
- amennyiben a költségvetési szerv számviteli politikájában meghatározottak szerint jelentős összegű az év végi összevont nem realizált árfolyam-különbözet, ezt a főkönyvi könyvelésben rögzíteni kell az Áhsz. 33. §-ának (2) bekezdés a)-c) pontjai szerint egyenként minden külföldi pénzürtékre szóló tételnél.

A valuta- és devizaszámlák esetében az árfolyam-különbözeteket – jellegüknek megfelelően – bevételként vagy kiadásként kell elszámolni, az így keletkezett előirányzat-maradványt elkülönítetten kell a 42411. számlán belül kimutatni.

A devizás értékelések során elvégzett számítások az év végi értékelés dokumentációját képezik.

Ha a devizát nyilvántartási árfolyamon átszámított forintértéken tartjuk nyilván a 327. számlán, akkor a nyilvántartási és a bekerülési forintérték közötti különbözetet a deviza-árkülönbözet számlán kell rögzíteni.

Könyvelési tételek

- főkönyvi számla nyitása
  - T 491 – K 328
  - vagy
  - T 328 – K 491
- devizakészlet növekedése
  - = nyilvántartási árfolyamon
    - T 327 – K 328
  - = a hitelintézeti jóváírás napján a számviteli politika szerint választott napi árfolyamon
    - T 328 – K 4712, 4722
    - T 479 – K 992, 9951
- devizabetét számla betéti kamatainak tőkésítése
  - = nyilvántartási árfolyamon
    - T 327 – K 328
  - = a hitelintézeti jóváírás napján a számviteli politika szerint választott napi árfolyamon
    - T 328 – K 9162
    - T 999 – K 992, 9951
- devizakészlet felhasználása pénzügyi teljesítéskor (minden felhasználás előtt az egységnyi nyilvántartási árfolyamon lévő devizára jutó árfolyam-különbözetet meg kell határozni)
  - = közgazdasági osztályozás szerint
    - T 1, 5 – K 327
  - = a felhasználáshoz kapcsolódó árfolyam-különbözet elszámolása, ha a 328. számlának TE egyenlege van
    - T 1, 5 – K 328
  - = a felhasználáshoz kapcsolódó árfolyam-különbözet elszámolása, ha a 328. számlának KE egyenlege van
    - T 328 – K 1, 5
  - = funkcionális osztályozás szerint
    - T 6, 72, 751 – K 599, 189, 199
- nyilvántartási árfolyam változása
  - = árfolyamcsökkenés esetén különbözet elszámolása
    - T 328 – K 327
  - = árfolyam növekedés esetén különbözet elszámolása
    - T 327 – K 328
- év végén a devizakészlet értékelése (értékelési szabályzat szerint)
  - = árfolyamveszteség
    - T 57422 – K 328
    - T 72, 751 – K 599
  - = árfolyamnyereség
    - T 329 – K 91724
    - KTK 312
    - T 999 – K 992, 9951

3. Az EU Keretprogramok devizaszámláival kapcsolatos elszámolási feladatok

Az Ámr. 81. § (10) bekezdése szerint 2006. január 1-jétől kezdődően a közvetlenül az Európai Uniótól érkező bevételeket kizárólag a felhasználás időpontjában, a felhasználással azonos összegben lehet költségvetési bevételként elszámolni.

Az EU Keretprogramok elszámolása a költségvetési szerv alaptevékenységi körében merülhetnek fel.

A devizabevétel felhasználását az idegen pénzeszközökre vonatkozó szabályok szerint kell kezelni.

Ez az új gazdálkodási szabály alapvetően megváltoztatta a hitelintézeteknél vezetett EU Keretprogramok deviza pénzforgalmának elszámolását.

Az elszámolási szabályok a következők:

Devizabevétel beérkezése

T 3689 – K 4888 Az Szt. 60. §-a alapján választott árfolyamon

Deviza felhasználás az idegen pénzeszköz számláról

T 4888 – K 3689 Az 1. pont alapján választott elszámolási mód alapján számított értéken

A devizabevétel elszámolása a költségvetési körben. (Ezt a műveletet a Magyar Államkincstár részére is kell jelenteni kiegészítő szelvényen, valamint amennyiben szükséges akkor a keletkező többletbevéttel saját hatáskörű előirányzat módosítást is kell könyvelni.)

- Bevételeként való elszámolás

T 3311 – K 47127, 472217
KTK 354, 384

T 479 K 992

- Kiadás

T 1, 2, 3, 4, 5 – K 3311
telj. számlák

T 721 K átvezetési számlák

Deviza átvezetése az előirányzat-felhasználási keretszámlásra (forintosítás):

T 4888 – K 3689 a nyilvántartott összeggel

T 3311 – K 47127, 472217 a nyilvántartott összeggel
KTK 354

T 479 – K 992

- Árfolyam-különbözet elszámolása

T 3311 – K 91721 árfolyamnyereséggé

T 57421 – K 3311 árfolyamvesztésként

- Kiadás elszámolása

T 1, 2, 5 – K 3311

A külföldi pénzürtékre szóló követeléseknél illetve kötelezettségeknél az év végi értékelésből származó különbözeteket tőkeváltozásként kell elszámolni.

A valutapénztár, illetve deviza-betétszámla pénzforgalmáról forintban és külföldi pénznemenként analitikus nyilvántartást kell vezetni.

Az utalványrendeleten fel kell tüntetni a fizetés időpontját, módját, összegét és annak devizanemét.

A külföldi devizanemben utalványozott összeg Ft-értékét a terhelési értesítő alapján kell figyelembe venni, amellyel az utalványt a terhelési értesítő beérkezését követően haladéktalanul ki kell egészíteni.

3.5. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások

3.5.1. Fogalma

A költségvetési szervek gazdálkodása során olyan pénzforgalmi gazdasági események is előfordulhatnak, amelyeket végleges kiadásként nem lehet elszámolni. Ezeket a kiadásokat nem szabad a költségvetési szerv alap-, illetve vállalkozási tevékenységei maradványának megállapításánál figyelembe venni.

3.5.2. Csoportosítása

- Költségvetési egyéb aktív pénzügyi elszámolások
  - Független kiadások,
  - Átfutó kiadások,
  - Kiegészítő kiadások.
- Költségvetésen kívüli (idegen pénzeszközökkel kapcsolatos) egyéb aktív pénzügyi elszámolások: itt kell kimutatni azokat a kiadásokat, amelyek az idegen pénzeszközök között szereplő pénzforgalmi számlák (pénztár, betétkönyv) kiadási pénzforgalmával kapcsolatban merültek fel.

3.5.3. A költségvetési egyéb aktív pénzügyi elszámolások tartalmi ismérvei

Független kiadások

Ebbe a csoportba olyan események tartoznak, amelyekről a felmerüléskor még nem állapítható meg a jogcíme pontosan, illetve amelyről egyértelműen megállapítható, hogy nem a költségvetési szervet terhelik. Ilyen esetek lehetnek:

- a tévesen teljesített átutalás,
- a saját – intézményi – szállítói nyilvántartással való egyeztetés időbeli eltérése,
- a december hónapra járó, de a következő évi költségvetést terhelő illetmények és egyéb járandóságok – december hónapban – előre történő kifizetése.

Átfutó kiadások

Ebbe a csoportba olyan eseményeket kell besorolni, amelyek a költségvetési szerv alap-, vagy vállalkozási tevékenységének ellátásához közvetve kapcsolódó ideiglenes vagy lebonnyolítás jellegű kiadásokat jelentenek. Ilyenek:

- személyi juttatásokkal kapcsolatos átfutó kiadások,
- munkavállalóknak adott illetményelőlegek,
- megelőlegezett társadalombiztosítási és családtámogatási ellátás,
- utólagos elszámolásra nyújtott előlegek,
- szállítóknak nyújtott előleg (kivéve beruházási előleg),
- az utólag finanszírozott nemzetközi támogatási programok átfutó kiadásai.

Az utólag finanszírozott nemzetközi támogatási programok átfutó kiadásai számlán kell kimutatni – ha a kedvezményezett a támogatási szerződés alapján előlegben nem részesül – a kifizetett összegből legalább a támogatási szerződés szerint járó központi költségvetési, illetve EU-s támogatási részt.

Év közben számvitel-politikai döntést követően az elszámolások egyszerűsítése érdekében kifizetett teljes összeg (saját rész + költségvetési támogatási rész + EU-s rész) is kimutatható átfutó kiadásként, azonban év végén az elszámolások teljessé tétele érdekében a kifizetett összegekhez tartozó költségvetési támogatási rész +EU-s rész arányát köteles az átfutó kiadások közé átvetni a költségvetési kiadások közül.

Az utólag finanszírozott nemzetközi támogatási programok átfutó kiadásai számlán nem szerepeltethet kiadást a kedvezményezett, ha támogatási előlegből finanszírozza a támogatási cél megvalósítását, kivéve, a támogatási program lezárása előtt, ha a finanszírozó szervezettől a támogatási programhoz kifizetett összegekhez már további támogatási előleg nem folyósítható, így az már utólag kerül megtérítésre a program lezárását követően.

Kiegészítő kiadások

Ebbe a csoportba azokat a gazdasági eseményeket kell besorolni, amelyek különböző, költségvetési körbe tartozó pénzforgalmi számlák, keretszámlák egymás közötti, illetve a pénztárak közötti kiadási pénzforgalom lebonyolításával kapcsolatosak.

Ilyen műveletek pl.:

- a készpénzbefizetés a pénzforgalmi számlára,
- a pénzforgalmi számla és az alszámlák közötti átvezetés

Az egyéb aktív pénzügyi elszámolásoknál a könyvvezetésben el kell különíteni a tárgyévi pénzforgalmi tételeket az állományban bekövetkezett változásoktól. Ezt a feladatot állományi és forgalmi számlák alkalmazásával kell megoldani.

- 3.5.4. Könyvelési tételek: a könyvelési tételeket a számlatükörben megadott főkönyvi számlák alkalmazásával, értelemszerűen kell képezni.

4. Számlaosztály: FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)

4.1. Saját tőke

Fogalma

A saját tőke a forrásoknak az a része, amely a költségvetési szerv tevékenységének ellátásához tartósan rendelkezésre áll. Saját tőkeként kell kimutatni a központi költségvetési szerv által kezelt vagyont, illetve egyéb jogszabály alapján a költségvetési szerv tulajdonát képező vagyonteszközöknek a forrását, amely a korábbi költségvetési vagy egyéb felhalmozásból, juttatásból képződött, illetve folyamatos tőkeváltozásból ered.

Csoportosítás

A saját tőke három részből tevődik össze:

- **Tartós tőke:** jogszabály vagy az alapító (irányító) szerv által tartósan a költségvetési szerv tevékenysége ellátásához tulajdonba, illetve kezelésbe adott eszközök forrását jelenti (ide nem értve a költségvetési előirányzat terhére rendelkezésre bocsátott pénzeszközöket).

A könyvviteli mérlegben negatív előjelű tartós tőke nem mutatható ki. A tartós tőke csak megszűnéskor, átszervezéskor (összevonás, beolvasztás, kiválás, megosztás, szétválás) változhat. Már működő költségvetési szerv tartós tőkéje átszervezés során akkor növekedhet, ha az alapító (irányító) szerv a közfeladat ellátásához további eszközöket (ide nem értve a költségvetési előirányzat terhére rendelkezésre bocsátott pénzeszközöket) is rendelkezésre bocsát.

A költségvetési szerv az átszervezés során kapott eszközöket (ide nem értve a pénzeszközöket, forgatási célú értékpapírokat, aktív pénzügyi elszámolásokat) és kötelezettségeket (ide nem értve a rövid lejáratú likvid hiteleket és rövid lejáratú működési céllal kibocsátott kötvényekből származó kötelezettségeket) különbségének pozitív összegét tartós tőkeként, negatív összegét tőkeváltozásként kell nyilvántartásba venni. A tartós tőkében kell kimutatni forgatási célú értékpapírok után elszámolt értékvesztés összegét.

A tartós tőkéről analitikus nyilvántartást kell vezetni.

- **Tőkeváltozás:** a saját tőke azon része, amely az eszközök finanszírozására szolgáló 2010. január 1-je, illetve az alapítást (átszervezést) követően képződött forrásokat, illetve forráscsökkenéseket mutatja. Ujjonnan alakuló, illetve összevonással létrejövő költségvetési szervnek a nyitómérlegben tőkeváltozást nem lehet kimutatnia.
- **Értékelési tartalék** (417. főkönyvi számla)
Itt kell kimutatni az immateriális javak, tárgyi eszközök, részesedések nyilvántartási értéke és piaci értéke közötti különbözetet, amennyiben a költségvetési szerv a piaci értékelést választotta. Az Áhsz. 32. § (7) bekezdése szerinti piaci értékelés alapján meghatározott értékhelyesbítés összege és az értékelési tartalék csak és kizárólag egymással szemben és azonos összegben változhat.

A saját tőkén belül el kell különíteni a tulajdonba kapott, illetve a kezelésbe vett eszközök forrását.

Az MTA eszközei saját tulajdonban lévő eszközök, melyek vagyonhasználati szerződés alapján kerülnek az intézetek használatába. Ennek megfelelően a saját tőkén belül a saját tulajdonú eszközök tartós tőkéje, illetve tőkeváltozása számlákat kell alkalmazni.

A saját tőke változásának esetei

- **A tartós tőke esetében**
  - A tartós tőke kizárólag az Áhsz-ben meghatározott esetekben módosulhat.
  - Ezek a következők:
    - = a költségvetési szerv megszűnésekor,
    - = átszervezéskor (összevonás, beolvasztás, egyesülés, megosztás, szétválás).
- **Tőkeváltozások**
  - Az alszámlákhoz kapcsolódó gazdasági eseményeket a negyedéves mérlegjelentés egyes oszlopai szerint történő besorolás rész tartalmazza.

Az adott évi negyedéves mérleg oszlopaihoz tartozó kitöltési utasítás határozza meg a tőkeváltozások besorolását, tartalmi leírását a következő bontásban:

- Állományváltozások pénzforgalmi tranzakciók miatt (Negyedéves mérleg 4. oszlop)
- Állományváltozások nem pénzforgalmi tranzakciók miatt (Negyedéves mérleg 5. oszlop)
- Terv szerinti értékcsökkenés miatti saját tőkeváltozások (41333)
- Egyéb volumen változás (Negyedéves mérleg 6. oszlopa)
- Értékelés (Negyedéves mérleg 7. oszlop)

A tőkeváltozásokhoz kapcsolódó könyvelési lépéseket az MTA kiadott számviteli segédlete tartalmazza.

4.2. Tartalékok

Fogalma

Tartalék a költségvetési szerv alaptevékenységének ellátása, a vállalozási tevékenységből a feladatok ellátása során keletkező megtakarítás összege. A tartalékok egyik évről a másikra átvihetők.

Csoportosítás

○ **Előirányzat-maradvány**

A kincstári körbe tartozó költségvetési szerveknél az alaptevékenység (ideértve a szabad kapacitás kihasználását célzó tevékenységeket is) kiadási előirányzat megtakarításának (túllépésének) és a bevételek előirányzati lemaradás (túllépés) különbözete.

○ **Vállalozási tartalék**

A kincstári körbe tartozó költségvetési szerveknél a vállalozási tartalék a vállalozási tevékenység kiadási megtakarításának (túllépésének) és bevételi lemaradásának (túllépésének) különbözetét jelenti. (Nem tartalmazza az alaptevékenységre az előző években, illetve a tárgyévben képződött vállalozási maradványt.)

A számlacsoport számláit évszámmal ellátva kell vezetni és el kell különíteni a működési és a felhalmozási célú költségvetési maradványokat, melyet analitikus nyilvántartással kell alátámasztani.

Előirányzat-maradvány elszámolása

Az akadémiai intézményeknek az 1998. évtől kezdődően az alaptevékenységükkel kapcsolatos előirányzat-maradvány elszámolásánál az előirányzat-maradványt kétféle módon kell megállapítani:

○ **Főkönyvi számlák alapján:**

Év végén az alaptevékenység funkcionális osztályozás szerinti módosított bevételi előirányzatát és teljesítését át kell vezetni a 426. Költségvetési bevételi többlet (lemaradás) elszámolása főkönyvi számlára, valamint a módosított kiadási előirányzatát és teljesítését át kell vezetni a 425. Költségvetési kiadási megtakarítás (többlet) elszámolása főkönyvi számlára. A 425. főkönyvi számla egyenlege a tárgyévi alaptevékenység kiadási megtakarítását, illetve túllépését, a 426. főkönyvi számla egyenlege a tárgyévi alaptevékenység bevételi lemaradását, illetve túllépését mutatja. A két számla egyenlegeinek összege, illetve különbözete a tárgyévi előirányzat-maradvány.

A gyakorlatban a 425. főkönyvi számla egyetlen esetben - a visszaforgatásnál - mutathat kiadási túllépést.

Mind a 425., mint a 426. főkönyvi számla mérlegszámla.

○ **Előirányzat-maradvány alakulása beszámoló táblázat alapján**

Ez a módszer az Áhsz. 3. számú mellékletének megfelelő összeállítást jelenti.

Az előirányzat-maradvány elszámolás során kötelezettségvállalással terhelt előirányzat-maradványnak tekintendő a deviza és a valuta készletek értékelése során megállapított árfolyamnyereség összege is.

2012. év elején a nyitást követően a maradványok év eleji rendező tételeinek nyilvántartásba vételénél az árfolyamnyereség összegét a működési költségvetési tartalékon belül el kell különíteni a 42411. számlára.

Könyvelési tételek:

Felhasználáskor:

- az árfolyamveszteség elszámolása:

T 5742 – K 328

T 72 – K 599

- előirányzat-maradvány igénybevétele

T 42411 – K 9812

T 999 – K 992

Az év végi értékeléshez kapcsolódó maradványtartalék előirányzat elszámolásának tételei:

- Tartalék előirányzatosítása az előirányzat-módosítás jóváhagyása után

T 497 – K 5924 közgazdasági osztályozás szerint

T 9811 – K 497

T 497 – K 71 funkcionális osztályozás szerint

T 991 – K 497

- Tartalék előirányzat igénybevétele

T 5924 – K 54-55 ei számla közgazdasági osztályozás szerint

nem kell könyvelni funkcionális osztályozás szerint

Vállalkozási maradvány megállapítása

Az akadémiai intézményeknek 1998. évtől kezdődően a vállalkozási tevékenységükkel kapcsolatos maradvány elszámolásánál, illetve a korábbi évekből származó vállalkozási maradvány felhasználásánál a vállalkozási maradványt kétféle módon kell megállapítani:

- **Főkönyvi számlák alapján:**

Év végén a vállalkozási tevékenység funkcionális osztályozás szerinti módosított bevételi előirányzatát és teljesítését át kell vezetni a 428. Vállalkozási bevételi többlet (lemaradás) elszámolása főkönyvi számlára, valamint a módosított kiadási előirányzatát és teljesítését át kell vezetni a 427. Vállalkozási kiadási megtakarítás (többlet) elszámolása számlára. A 427. főkönyvi számla egyenlege a tárgyévi vállalkozási tevékenység kiadási megtakarítását, a 428. főkönyvi számla egyenlege a tárgyévi vállalkozási tevékenység bevételi lemaradását, illetve túllépését mutatja. A két számla egyenlegeinek összege, illetve különbözete a tárgyévi vállalkozási eredmény.

Mind a 427., mind a 428. főkönyvi számla mérlegszámla.

- **Vállalkozási maradvány-kimutatás alapján**

Ez a módszer az Áhsz. 4. számú mellékletének megfelelő összeállítást jelenti.

A CSFK vállalkozási tevékenységet nem folytat.

4.3. Kötelezettségek elszámolása

Fogalma

A kötelezettség a költségvetési szerv részére meghatározott időre rendelkezésre bocsátott, illetve rendelkezésre álló működési vagy fejlesztési célt szolgáló idegen forrás, mellyel kapcsolatban általában fizetési kötelezettség is keletkezik.

A kötelezettségekhez kapcsolódóan olyan analitikus nyilvántartást kell vezetni, amelyből megállapítható a kötelezettség fajtája, keletkezésének időpontja és összege, a kedvezményezett adatai, a kötelezettség teljesítésének időpontja, valamint elkülönítetten rendelkezésre álljanak abban külön az adóköteles, külön az adómentes tevékenységhez, illetve a mindkét tevékenységhez kapcsolódó adatok, továbbá minden olyan adat, amely a pénzügyi, valamint a vezetői információs rendszerhez kapcsolódik. Az analitikus nyilvántartásnak biztosítani kell a pénzügyileg teljesített tételek egyeztetettségét a kapcsolódó főkönyvi számlákkal. Az analitikat úgy kell kialakítani, hogy abból a 30, illetve a 60 napon túli kiegyenlített kötelezettségek állománya az előírt adatszolgáltatási rendszernek megfelelően rendelkezésre álljon.

Csoportosítása az akadémiai intézményeknél

Hosszú lejáratú kötelezettségek

- = Hosszú lejáratra kapott kölcsönök
- = Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek

Rövid lejáratú kötelezettségek

- = Rövid lejáratú kölcsönök
- ebből:
  - hosszú lejáratra kapott kölcsönök következő évet terhelő törlesztő részletei,
- = Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)
  - tárgyévi költségvetést terhelő szállítói kötelezettségek
  - tárgyévet követő évet terhelő szállítói kötelezettségek
- = Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek
  - munkavállalókkal szembeni különféle kötelezettségek,
  - költségvetéssel szembeni kötelezettség (társadalombiztosítási, adó-, egyéb jogszabályban meghatározott kötelezettségek),
  - nemzetközi támogatási programok miatti kötelezettségek,
  - támogatási program előlege miatti kötelezettség,
  - előfinanszírozás miatti kötelezettségek,
  - szabálytalan kifizetések miatti kötelezettség,
  - egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek következő évet terhelő törlesztő részletei,
  - tárgyévi költségvetést terhelő egyéb rövid lejáratú kötelezettségek
  - tárgyévet követő évet terhelő egyéb rövid lejáratú kötelezettségek
  - egyéb különféle kötelezettségek

Egyéb passzív pénzügyi elszámolások

- = költségvetési egyéb passzív elszámolások
  - passzív függő elszámolások,
  - passzív átfutó elszámolások,
  - passzív kiegyenlítő elszámolások
- = költségvetésen kívüli passzív pénzügyi elszámolások,

- passzív letéti elszámolások,
- nemzetközi támogatási programok deviza elszámolása

A kötelezettségeket mind a főkönyvben, mind az analitikában aszerint kell megbontani, hogy államháztartáson belülről vagy kívülről, illetve a tárgyévben vagy a tárgyévet megelőző év(ek)ben keletkeztek.

Költségvetéssel szembeni kötelezettségek

Olyan (be)fizetési kötelezettség mutatható ki, amelynek az esedékességi ideje a tárgyév végéig lejárt. Nem mutatható ki a központi költségvetésből kapott állami hozzájárulások, támogatások év végi elszámolása során az előirányzatmaradvány-kimutatásban a korrekciós tételek között kimutatott visszafizetési kötelezettség.

A nettó finanszírozás körébe tartozó államháztartás szervezetei ugyancsak nem mutathatnak ki adóhatósággal szembeni (szja, tb-járulék, munkaadói, munkavállalói járulék, stb.) kötelezettségeket, és nem vehető fel munkavállalókkal szembeni kötelezettségként a könyvviteli mérlegbe a december hónapra járó, de a következő költségvetési évben esedékes személyi juttatás összege sem.

Munkavállalókkal szembeni kötelezettségek

Azok a kötelezettségek veendő nyilvántartásba, amelyek esedékessége lejárt és annak esedékességekor pénzügyi teljesítésére nem került sor (pl. ki nem utalt járandóságok, munkaügyi per miatti kötelezettségek, a kilépett dolgozóval szemben fennálló egyéb tartozások, munkáltató munkavállalóval szembeni kártérítési kötelezettsége összege).

Támogatási programok előlegével kapcsolatos kötelezettségek

A támogatási programokból kapott előlegeket a végső kedvezményezett költségvetési szervnek – forrástól függően – el kell számolni a megfelelő bevételi jogcímen. A megkapott előleg összegéből a felhasználással azonos összeget ki kell mutatni a kötelezettségek között a 4491. főkönyvi számlán. Az előleggel történt elszámolás után, annak elfogadásáról szóló írásbeli értesítés, jóváhagyás alapján lehet az előleget a kötelezettségek közül kivezetni.

Nemzetközi támogatási programok miatti kötelezettség

Nemzetközi támogatási programok miatti kötelezettséget egyrészt a különböző nemzetközi támogatási programokat finanszírozó hazai szervezetek, illetve azok a költségvetési szervek mutathatnak ki, amelyek közvetlenül pályáztak és nyertek el támogatást valamely nemzetközi szervezetnél és a támogatási szerződés alapján a pályázati forrásokkal való elszámoltatást velük a nemzetközi szervezet végzi, vagyis a lebonyolítást hazai finanszírozó szervezet nem segíti. Ez a kötelezettség akkor számolható el, ha a pályázati forrás felhasználásáról vagy elszámolása során visszafizetési kötelezettség keletkezett, amely pénzügyileg vagy beszámítással nem rendeződött.

Elszámolása a 4494. főkönyvi számlán, a támogatási programok előlegéhez hasonló módon történik. (Pl. EU-s támogatások)

Előfinanszírozás miatti kötelezettségek

Ezen a jogcímen azok a költségvetési szervek mutathatnak ki kötelezettséget, amelyek olyan belföldi támogatásban részesülnek (ide nem értve az irányító szervi intézményfinanszírozást és az EU-s támogatási programokhoz kapcsolódó társfinanszírozás összegét; ideértve a

támogatásértékű bevételt – az OEP finanszírozás kivételével –, valamint az államháztartáson kívülről kapott pénzeszközt), ahol a finanszírozó szervezet (irányító szerv, elkülönített állami pénzalap, államháztartáson kívüli szervezet) a támogatott feladatot előre megfinanszírozza és a feladat teljesítését követően kell a kedvezményezett költségvetési szervnek elszámolnia.

A kedvezményezett az előfinanszírozásként megkapott támogatás összegét elszámolja bevételként és ezzel egyidejűleg a kötelezettségek között is állományba veszi. Az előfinanszírozás miatti kötelezettség akkor vezethető ki a könyvekből, ha a támogató szervezet a részére benyújtott elszámolás elfogadásáról értesítést küld.

- támogatás jóváírása
T 3311 – K 4642, 4652
KTK 330, 331, 332, 333, 360, 361, 362,
363
- a támogatás elszámolása kötelezettségként
T 4132 – K 4495
- az elszámolás jóváhagyása után a kötelezettség kivezetése
T 4495 – K 41331

Szállítói kötelezettségek év végi elszámolása, értékelése

Év végén a valós vagyoni állapot mérlegben történő bemutatása érdekében leltár alapján a szállítói állomány – az egyenes adózás alá tartozó áfával növelt - év végi értékét meg kell állapítani, és a negyedéves állománytól való eltérés összegét kell a főkönyvi könyvelésben rögzíteni.

Szállítói kötelezettségek év végi elszámolása, nem számlázott belföldi szállítások

A szállítói kötelezettségek állományában bekövetkező változásokat a költségvetési szervek év közben kizárólag a folyamatosan vezetett analitikus nyilvántartásaikban rögzíthetik. A negyedéves mérlegjelentés készítési kötelezettség teljesítése érdekében a szállítók analitikája szerint a negyedéves állományban bekövetkező változásokat a 413. Tőkeváltozások megfelelő alszámláival szemben kell rögzíteni.

A nem számlázott szállításokat negyedévente, ill. év végén a beszámolóban is ki kell mutatni. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a költségvetési szervnek a rendelkezésre álló információk alapján készített belső bizonylatot a negyedév fordulónapjával le kell könyvelni a beérkezett, de a negyedév végéig (év végéig) nem számlázott szállítások (pl. tárgyi eszköz, készlet stb.) beszerzési áron számított értékét. A negyedéves mérlegjelentés, illetve az éves beszámoló elkészítését (nyitást) követően a nem számlázott szállítások számla egyenlegét meg kell szüntetni.

A nem számlázott szállításokkal kapcsolatos állományváltozásokat és 41331. Tranzakciós partnerhez kapcsolódó pénzforgalom nélküli tőkeváltozások számlával szemben kell elszámolni.

Nem számlázott szállítások könyvelése

Negyedév végén – belső bizonylat alapján

T 41331	–	K 4415	a beérkezett, de a negyedév végéig, ill. év végéig nem
		4417	számlázott szállítások (tárgyi eszközök, készletek stb.)
		4418	beszerzési áron számított értékének rögzítése.

Nem számlázott szállítások könyvelése

A negyedéves mérlegjelentés elkészítése után ill. év nyitás után

T 4415 – K 41331 Technikai számla egyenlegének megszüntetése
4417
4418

Egyéb passzív pénzügyi elszámolások

A passzív pénzügyi elszámolások két fő csoportra bonthatók:

- Költségvetési passzív pénzügyi elszámolások
- Költségvetésen kívüli (idegen pénzeszközökkel kapcsolatos) passzív pénzügyi elszámolások

A költségvetési passzív pénzügyi elszámolások tartalmi ismérvei:

Függő bevételek (költségvetési passzív függő elszámolások)

Ebbe a csoportba olyan tételeket kell besorolni, amelyekről a felmerülésükkor még nem lehet megállapítani, hogy azokat milyen ellenszámlával szemben kell nyilvántartásba venni. Ilyen esetek lehetnek:

- a téves jóváírás,
- a vevői tartozásokkal való egybevetés időbeli eltérése miatt (nem lehet azonosítani a bevételt).

Átfutó bevételek (költségvetési passzív átfutó elszámolások)

Ebbe a csoportba olyan tételeket kell besorolni, amelyek a költségvetési szervnél átmeneti és lebonyolítás jellegű bevételként jelentkeznek.

Itt kell kimutatni a termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás során a vevőktől kapott előlegeket, valamint az utólagos elszámolásra átvett pénzeszközöket is.

Olyan feladatok pénzügyi ellátása tartozik ide, amely a költségvetési szerv tevékenységével csak közvetett kapcsolatban van. Például: a dolgozók étkezési térítési díja.

Kiegyenlítő bevételek (költségvetési passzív kiegyenlítő elszámolások)

Ebbe a csoportba olyan tételeket kell besorolni, amelyek a különböző, költségvetési elszámolási körbe tartozó pénzeszköz számlái (pénztár, betétkönyv, pénzforgalmi számla, előirányzat-felhasználási keretszámla) közötti bevételi pénzforgalom technikai lebonyolításával kapcsolatosak. Ide tartozik:

- készpénzfelvétel a pénztárba,
- pénzforgalmi számla és alszámlák közötti pénzmozgások.

A kötelezettségek állományának bemutatása az év végi beszámolóban

A kötelezettségek analitikus nyilvántartását úgy kell kialakítani, hogy annak alapján a Kiegészítő mellékletbe tartozó „Követelések és kötelezettségek állományának alakulása” táblázatot össze lehessen állítani.

A táblázatot az Áhsz. 18. számú melléklete tartalmazza.

5. 4. és 5. Számlaosztály: KIADÁSOK

Fogalma

A kincstári körbe tartozó költségvetési szervek nem pénzzel, hanem előirányzattal gazdálkodnak, tehát ebben a körben a kiadás fogalom költségvetési kiadási előirányzat felhasználását, teljesítését jelenti.

Csoportosítás

A kiadásokat különböző szempontok szerint lehet csoportosítani. Ezek közül a legfontosabbak:

o **Megjelenési formájuk szerint**

= **Működési kiadások**

A költségvetési szervek feladataik ellátása érdekében szükségszerűen teljesítenek olyan kiadásokat, amelyek nem eredményeznek vagyon (tőke) növekedést, későbbi időpontban nem térülnek meg. Ezekben az esetekben a költségvetési szervek a kiadások teljesítésével a működésüket, illetve annak különféle feltételei biztosítását, vállalt kötelezettségeik teljesítését teszik lehetővé. Ilyennek minősülnek: a személyi juttatások, a munkáltatót terhelő járulékok, a dologi kiadások, valamint az ellátottak pénzbeli juttatási kiadásai.

= **Felhalmozási kiadások**

A költségvetési szerveknek zavartalan működésükhöz korszerű eszközökre is szükségük van, melyek használható állapotba tartásához időszakonkénti felújítással is számolni kell.

A felhalmozási kiadások közé tartoznak a beruházási, felújítási, egyéb felhalmozási célú kiadások és az ezekhez kapcsolódó áfa kiadások.

= **Pénzeszköz-átadások (működési célú)**

Pénzeszköz-átadások fogalmkörébe azok a működési célú kiadások tartoznak, amelyekért a költségvetési szerv ellenszolgáltatást tárgyiasult, dologi formában általában nem kap. Tehát ezek a kiadások nem hasonlíthatók a készletbeszerzésekhez, ahol a fizetés ellenében árut kap, vagy a szolgáltatásokhoz, amikor a fizetés ellenében különböző típusú szolgáltatásokhoz jut a költségvetési szerv. A költségvetési szervek 2006. évtől kezdődően pénzeszközátadást kizárólag államháztartáson kívüli szervezet részére teljesíthetnek.

= **Támogatásértékű kiadások**

Ebbe a körbe tartoznak azok a kiadások, amelyeknek a forrása az átadó költségvetési szervnél támogatásként, vagy valódi saját bevételként megtervezésre kerül, ugyanakkor a kedvezményezetthez (aki a kapott összeget ténylegesen az alapfeladata ellátására felhasználja) nem előirányzat-módosítással, hanem csak tényleges kiadás-bevételként kerülhet át a jogszabályi előírások alapján.

Tartalmában támogatásról (közfeladat államháztartási pénzekkel történő megfinanszírozásáról) van szó, de a klasszikus irányítói támogatástól eltérő módszerű elosztással és technikával.

Központi költségvetési szerv támogatásértékű kiadást csak akkor számolhat el év közben, ha annak forrása saját bevétel, államháztartáson kívülről átvett pénzeszköz és a jogszabályi előírások alapján előirányzat-módosítással, jóváhagyott előirányzat-maradvány átadás kiadásaként nem lehet folyósítani a kedvezményezett költségvetési szerv részére.

Az e jogcímen történő elszámolás csak abban az esetben lehetséges, ha a pénzeszköz átadására nem szolgáltatás ellenértékéért kerül sor.

Itt kell tervezni és elszámolni:

- bevétellel fedezett előirányzat-felhasználást fejezeten (Akadémián) belüli költségvetési szerv javára történő továbbítása és más, államháztartáson belüli szervnek való átadást is olyan fejezeti kezelésű előirányzat terhére, melynek fedezete eredeti előirányzatként részben vagy egészben saját bevétel,
- az Európai Unió támogatásával megvalósuló programok előirányzatainak államháztartáson belüli továbbadását,
- a fejezeti kezelésű előirányzatokhoz kapcsolódó, nem tervezett, bevétel felhasználását – ideértve a fejezeten belüli, illetve más fejezethez tartozó költségvetési szerv javára történő továbbítást is, kivéve a fejezeti kezelésű előirányzaton történő közvetlen felhasználást,

= ***Pénzforgalom nélküli kiadások***

A költségvetési szervek gazdálkodásában jelentkezhetnek olyan események, melyek tényleges pénzforgalommal nem járnak, de a főkönyvi könyvelésben megjelenítésük szükséges. Ilyen pénzforgalom nélküli kiadás lehet az alap- és vállalkozási tevékenység közötti elszámolás (visszaforgatás), az értékcsökkenési leírás.

○ **A költségvetési szervek tevékenysége szerinti kiadások**

= ***Alaptevékenység kiadásai***

Az alapító okiratban meghatározott alapeladatok, illetve az ehhez kapcsolódó kiegészítő, kiegészítő feladatok teljesítése érdekében felmerült kiadások.

= ***Vállalkozási tevékenység kiadásai***

Az alapító okiratban meghatározott, haszonszerzés céljából, üzletszerűen végzett vállalkozási tevékenység teljesítése érdekében felmerült kiadások.

○ **Összetételük szerint**

= egyszerű kiadások

= összetett kiadások

○ **Elszámolási módjuk szerint**

= közvetlenül elszámolható kiadások

= közvetetten elszámolható kiadások

○ **A feladat volumenéhez való viszony alapján**

= állandó kiadások,

= változó kiadások:

- arányosan változó kiadások,
- volumenváltozáshoz viszonyítottan növekvő kiadások,
- a volumenváltozáshoz viszonyítottan csökkenő kiadások.

A kiadások elszámolásának általános elvei

A kiadásokkal kapcsolatban a következőket kell biztosítani:

- a kiadások teljesítését a főkönyvi könyvelésben mind funkcionális, mind közgazdasági osztályozás szerint ki kell mutatni;
- a kiadási teljesítések közgazdasági osztályozás szerinti összegének meg kell egyeznie a funkcionális osztályozás szerinti teljesítési adatokkal;
- a költségvetési szervek a kiadási előirányzatok teljesítésének felmerülésekor nem minden esetben tudják eldönteni, hogy az melyik feladathoz (szakfeladathoz) kapcsolódik, így ezeket a tételeket a felmerülés helye szerint lehet csak a 6. Közvetett kiadások számlaosztályban rögzíteni. A közvetetten elszámolt kiadásokat a költségvetési szerv által szabályozott módon, negyedévente meg kell osztani a feladatok (szakfeladatok) között, és végre kell hajtani az átvezetéseket;
- ha a központi költségvetésben a kiadási előirányzatok a kiemelt előirányzatok szerinti tagolás mellett rendes és rendkívüli megjelöléssel kerülnek megtervezésre, akkor a 7. számlaosztályban is ezt a bontást követni kell;
- azoknál a költségvetési szerveknél, amelyeknél a vállalkozási tevékenység nagyságrendje vagy az alaptevékenység sajátossága indokolja, a 7. számlaosztályban kimutatott kiadási teljesítések mellett a kiadások tevékenységek szerinti megosztása is szükséges. Az ilyen esetekben ezt a feladatot külön kiegészítő-nyilvántartás vezetésével lehet megoldani, melynek kialakítási, elszámolási szabályait a költségvetési szerveknek saját hatáskörükben kell elvégezni;
- a költségvetési szerveknek kötelező a működési kiadásaikat elsődlegesen az 5.; majd a 6., 7. számlaosztályokban kimutatni;
- pénzmozgás nélkül kiadásként csak az ún. visszaforgatásokat és az egyéb technikai jellegű elszámolásokat lehet kimutatni;
- nem lehet kiadási teljesítésnek elszámolni azokat a végleges kiadásnak nem minősülő tételeket, melyek pénzforgalmi szempontból megvalósultak, de nem tekinthetők a tárgyévi gazdálkodás részének (Függő, átfutó és kiegészítő tételek).

A kiadások évközi elszámolása

Közgazdasági osztályozás szerint

- 1. számlaosztályban:
T 1 forg. számlák – K 3311
- 3. számlaosztályban:
T 37-38. – K 3311
- 5. számlaosztályban:
T 51-57 – K 3311
- a 2. és 4. számlaosztályokban:
T 2., 4. forg. számlák – K 3311

Funkcionális osztályozás szerint

- 1. számlaosztályban:
T 72, 751 – K átvezetési számlák
- 3. számlaosztályban:
T 72, 751 – K 389
- 5. számlaosztályban:
T 72, 751 – K 599
- a 2. és 4. számlaosztályokban:
T 72, 751 – K 2., 4. átvezetési számla

Kiemelt kiadási tételek elszámolása

Személyi juttatások elszámolása

Az információs rendszerben kiemelt jelentősége van a személyi juttatásoknak. A személyi juttatáson belül az egyes tételek, altételek **pontos** tervezése és elszámolása szükséges, mivel a kapcsolódó gazdálkodási szabályok (pl. jutalomfizetés) ezt igénylik. A személyi juttatások elszámolásánál változatlanul alkalmazható elszámolási módok:

- tételes elszámolás
- 39212. számla közbeiktatása.

A CSFK A 39212. átfutó kiadás számla közbeiktatásával történő elszámolás:

Ennél az elszámolási módnál a kincstári szabályoknak megfelelően minden pénzmozgásnál a megfelelő KTK-t alkalmazni kell. Az egyes, állammal szembeni befizetések átfutó kiadásként való kimutatása az adósságállomány figyelés rendszerében komoly következményekkel járhat.

Könyvelési tételek

Nettó jövedelem (bér kifizetése)

T 39212 – K 3311

Jövedelemből történő levonás továbbutalása

T 39212 – K 3311

Jövedelemből történő levonás saját intézmény részére

T 39212 – K 39222 (tüzelő előleg, fizetési előleg)

T 39212 – K 499

T 499 – K 91325 (kártérítés)

T 999 – K 992, 9951 (funkcionális elszámolás)

Bruttó jövedelmek elszámolása a következő hónapban, az utolsó befizetési kötelezettség rendezése után.

T 51-52 (A beszámolóhoz szükséges megbontásban.)

53 – K 39212

T 72, 751 – K 599

Az illetmények megbontását (alapilletmény, illetménypótlék és illetmény-kiegészítés) a beszámolóban ki kell mutatni.

Korengedményes nyugdíjazás miatti kifizetéseket az 5842. főkönyvi számlán kell kimutatni.

A munkáltatót terhelő táppénz kiadásokat az 53. Munkáltatót terhelő járulék között kell tervezni és elszámolni.

2007. április 01-vel a központi költségvetési körben is bevezetésre került a nettó finanszírozás.

Áfa elszámolás

2008. január 01-jével hatályba lépett az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa-törvény).

Az általános forgalmi adó pénzügyi-számviteli elszámolásánál kettős feladatot kell megoldaniuk az intézményeknek:

- el kell számolni az adóhatósággal és
- meg kell állapítani az áfa kiadások és bevételek alap-, illetve vállalkozási tevékenységre jutó részét – CSFK nem folytat vállalkozási tevékenységet, ezt a feladatot nem kell elvégezni.

Előzetesen felszámított áfa

Az előzetesen felszámított áfa teljesítési összegét – függetlenül attól, hogy az intézmény adóalany, vagy az adómentes körbe tartozik-e – a 18. és 5612. főkönyvi számlákon kell kimutatni.

Az intézményeknek meg kell állapítani, hogy az előzetesen felszámított áfa milyen összegben kapcsolódik

- o adómentes tevékenységhez,
- o adóköteles tevékenységhez,
- o a két tevékenységhez együttesen (ez az összeg lesz az arányosítással megbontható rész).

Az előzetesen felszámított áfát az áfa törvény vonatkozó előírása alapján a pénzforgalmi kettős könyvvitelt vezető költségvetési szerveknek is akkor lehet levonásba helyezni, amikor a (nem pénzügyi) teljesítés megtörtént.

Fordított adózás

Az Áfa-törvény 142. §-ában meghatározott termékértékesítések és szolgáltatás-nyújtások esetében adófizetésre ezen §-ban meghatározott feltételek mellett a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője köteles. A fordított adózás kizárólag az ingatlan építési hatóság engedélyéhez kötött létrehozására, bővítésére, átalakítására vagy egyéb megváltoztatására – ideértve a bontást is – irányuló építési-szerelési és egyéb szerelési szolgáltatásokra terjed ki.

Alkalmazása során mindkét érintett félnek belföldön nyilvántartásba vett adóalanynak kell lennie, és egyik adóalanynak sem lehet olyan jogállása, melynek alapján tőle adó fizetése ne lenne követelhető.

Nem alkalmazható a fordított adózás, ha:

- az igénybevevő áfa-alany ugyan, de alanyi adómentességet élvez,
- a termékértékesítést, szolgáltatást nyújtó jogállása szerint alanyi adómentes.

Amennyiben fordított adózást kell alkalmazni, a teljesítésre kötelezett a számlán áthárított áfát nem tüntethet fel, ugyanakkor köteles azon a beszerző, igénybevevő adóalany adószámát feltüntetni. (Áfa-törvény 169.§ d) pont)

A beszerző, igénybevevő adóalany adófizetési kötelezettsége abban az időpontban keletkezik, amelyik az alábbi időpontok közül a leghamarabb következik be:

- az ügylet teljesítését tanúsító számla kézhezvétele, vagy
- az ellenérték megtérítése, vagy
- a teljesítést követő hónap 15. napján.

A beszerző, igénybevevő adóalany köteles a fizetendő adót a bevallásában beállítani, azonban a fizetendő adót a levonási jog általános feltételei szerint levonásba is helyezheti.

Elszámolási szabályok, eljárási gyakorlat:

- = a számlát nettó összegben be kell vételezni,
- = a számla kiegyenlítése nettó összegben, melyet a megfelelő kiadási számlákra el kell számolni,
- = a számla kiegyenlítésével egyidejűleg – függetlenül az adóbevallástól – a nettó összeghez tartozó áfa összegét a számlában szereplő kiadási jogcímnak megfelelően a kiadások között be kell mutatni:

- felújításnál, beruházásnál, közgazdasági osztályozás szerint
T 18122, 18132, 18222, 18232 – K 499

T 499	– K 91925
• szolgáltatásoknál, közgazdasági osztályozás szerint	
T 561212	– K 499
T 499	– K 91923
• funkcionális osztályozás szerint	
T 72, 75	– K 1998, 599
T 999	– K 992, 9951
- = a áfa összegét, mint fizetendő áfát az áfa analitikában rögzíteni kell, és szintén fel kell vezetni a visszaigényléshez szükséges adatokat is.

Fizetendő áfa

A vevő által megfizetett áfát a 9192. főkönyvi számlán kell bevételként kimutatni.

Számlahelyesbítés

2008. évtől új főkönyvi számlák kerültek megnyitásra az áfa korrekciókra. Ezek a következők:

- = 189. Számlahelyesbítés miatti felhalmozási áfa kiadás,
- = 56129. Számlahelyesbítés miatti áfa kiadás,
- = 91929. Számlahelyesbítés miatti áfa bevétel.

Ezekre a számlákra azokat az összegeket kell könyvelni, amelyek a számlák kifizetését követő évben következnek be és a korrekció összege tartalmazza az áfát is. A tárgyévi korrekciókat az adott kiadási vagy bevételi tétel térítményezéseként kell elszámolni.

Az átadott pénzeszközök elszámolása

A pénzeszköz átadásoknál a számviteli és pénzügyi elszámolásokban meg kell különböztetni a véglegesen és ideiglenesen átadott pénzeszközöket.

Véglegesen átadott pénzeszközök könyvelése

A véglegesen átadott pénzeszközöket a 38. számlacsoportban kell kimutatni kiadásként. A részletező számlákat a költségvetési beszámoló információ igényeinek megfelelően kell megnyitni. A véglegesen átadott pénzeszközök körében kizárólag államháztartáson kívülre történő átutalásokat kell elszámolni.

Ideiglenesen átadott pénzeszközök (kölcsonök) könyvelése

Az ideiglenesen átadott pénzeszközök lehetnek hosszú és rövid lejáratúak, és ennek megfelelően eltérőek az elszámolási szabályok.

- Tartósan adott kölcsönök a 19. főkönyvi számlán kell jogcímétől függően kimutatni.

Általános elszámolási szabályok

T 1911, 1924 1934, 1944	–K 3311	Kölcsön összegének átutalása (közgazd. oszt.)
T 72, 751	–K 1999	Funkcionális osztályozás szerinti elszámolás
T 1911, 1921 1931, 1944	–K 4132	Állományba vétel
T 1999	– K 1914, 1924 1934, 1944	Év végi zárás
T 3311 1935, 1945	– K 1915, 1925	Visszatérülés közgazdasági osztályozás szerint
T 1999	– K 992, 9951	Funkcionális osztályozás szerint
T 4132	– K 1911, 1921 1931, 1941	Állomány-csökkenés

T 1915, 1925, 1935, 1945 –K 1999 Év végi zárás

Az általános szabálytól eltérően kell könyvelni a lakásépítési, vásárlási célra a saját dolgozóknak adott kölcsönök folyósítását. A könyvelési szabályokat jelen Segédlet II/7.2. pontja tartalmazza.

- Rövid lejáratra adott kölcsönök elszámolási szabályai

T 2714, 2724 –K 3311 Kölcsön kiutalása közgazdasági osztályozás
2734, 2744 szerint
T 72, 751 –K 279 Funkcionális osztályozás szerint
T 2711, 2721 –K 4132 Állomány-növekedés
2731, 2741

T 279 – K 2714, 2724 Év végi zárás
2734, 2744

T 3311 – K 2715, 2725 Kölcsön visszatérése közgazdasági
2735, 2745 osztályozás szerint

T 279 – K 992, 9951 Kölcsön visszatérése funkcionális
osztályozás szerint

T 4132 – K 2711, 2721 Állomány-csökkenés
2731, 2741

T 2715, 2725 – K 279 Év végi zárás
2735, 2745

Kiadvány előállítás

A kiadvány előállítással kapcsolatos kiadásokat kiadvány előállítás szakfeladaton kell elsődlegesen megjeleníteni. Azokban az esetekben, amikor a kutatási eredményeket összefoglaló intézményi kiadványokat értékesítési céllal ismételt - változatlan vagy átszerkesztett formában - kinyomtatják, az ezzel kapcsolatos kiadásokat külön főkönyvi számlán kell kimutatni. A kiadvány értékesítés alap-, vagy vállalkozási tevékenységre történő elszámolását az intézmény alapító okiratával összhangban kell végrehajtani.

Év végi zárási feladatok

Közgazdasági osztályozás szerint

- 1. számlaosztályban:
T átvezetési számlák – K 11-14. forgalmi számlák, 17
- 2. számlaosztályban
T 279 – K 27. kiadási forgalmi számlák
- 3. számlaosztályban:
T 389 – K 37, 38
- 4. számlaosztályban:
T 43-45 átvezetési számlák – K kiadási forgalmi számlák
- 5. számlaosztályban:
T 599 – K 51-594

Funkcionális osztályozás szerint

T 425 – K 72
427 – K 751

6. 4 és 9. Számlaosztály: BEVÉTELEK

Fogalma

A költségvetési szerveknél a bevételek fogalmát a következők szerint definiálhatjuk: bevételként kell elszámolni a költségvetési támogatást, a támogatásértékű bevételt, a közhatalmi bevételt, az intézményi működési és felhalmozási bevételt, az átvett pénzeszközöket, a maradvány átvételt, a kölcsönöket, a finanszírozási bevételt és a vállalkozási bevételt. Ezen kívül bevételként – pénzforgalom nélküli bevételként – kell elszámolni a költségvetési és vállalkozási maradvány igénybevételét.

A bevételek előzőek szerinti meghatározása a könyvvezetésben a következőket jelenti:

- a költségvetési szerveknél csak az előirányzat-felhasználási keretszámlán jóváírt, illetve a pénzforgalmi számlára ténylegesen befolyt, vagy a pénztárba befizetett összeget lehet bevételi teljesítésként elszámolni,
- a bevételi teljesítéseket mind közgazdasági, mind funkcionális osztályozás szerint el kell számolni,
- pénzmozgás nélkül bevételként csak a tartalékok felhasználását lehet kimutatni,
- nem lehet bevételi teljesítésnek tekinteni a végleges bevételnek nem minősülő bevételeket, melyek pénzforgalmi szempontból megvalósultak, de nem tekinthetők a tárgyévi gazdálkodás részének.
- Ezeket a bevételeket függő, átfutó és kiegyenlítő tételeknek nevezzük. Ebbe a körbe tartoznak 2006. évtől kezdődően a továbbadási célú bevételek.

A költségvetési szerveknek bevételi csoportjai

- **költségvetési támogatás** – kizárólag az Akadémiától ezen a jogcímen kapott összeg. (KTK: 001-002)
- **támogatásértékű bevétel:** azok a pénzeszközök, amelyek államháztartáson belülről érkeznek a következő szervezetektől:
  - társadalombiztosítás pénzügyi alapjaiból,
  - elkülönített állami alapból (Nemzeti Kulturális Alap, Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, Munkaerőpiaci Alap, Bethlen Gábor Alap, Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap),
  - helyi önkormányzattól,
  - fejezeti kezelésű előirányzatból.

Akadémiai intézmények sem egymásnak, sem más fejezet költségvetési szervének nem utalhatnak pénzeszközt támogatásértékű bevételként!

A költségvetési támogatás és a támogatásértékű bevétel kizárólag alaptevékenységre használható fel.

- **Bevétel**, amely származhat:
  - közhatalmi bevételekből (kizárólag Doktori Tanács Titkársága),
  - egyéb bevételként a költségvetési szerv tevékenysége során keletkező működési és felhalmozási célú bevételből.

A költségvetési szerv működési és felhalmozási bevételei **különösen** a következők:

- a) az igazgatási szolgáltatási díj,
- b) a felügyeleti jellegű tevékenység díja,
- c) a bírságból származó bevétel,
- d) az áru- és készletértékesítés ellenértéke,

- e) a szolgáltatások ellenértéke,
- f) bérleti és lízingdíj,
- g) az intézményi ellátási díjak,
- h) az alkalmazottak térítése,
- i) az alkalmazott, hallgató, tanuló stb. kártérítése és egyéb térítése,
- j) felhalmozási bevételek,
- k) kamat- és hozambevételek

A fent megjelölt bevételek közül az a)-h) pont alattiak fordíthatók személyi juttatásokra. A d)-f) pontok alatti bevételek csak a bevétellel összefüggően meghatározott időre vonatkozóan fordíthatók személyi juttatásokra.

- **átvett pénzeszköz**, amely a költségvetési szerv bevételét képezi.
Átvett pénzeszközként azok az összegek számolhatók el, amelyek ellenében az átadó államháztartáson kívüli szervezet, személy az ellátandó feladatot meghatározhatja, de ellenszolgáltatást nem kér, az abból megvalósított eredmény hasznosítási jogát nem köti ki, a költségvetési szervet számlaadási kötelezettség nem terheli.
- **pénzforgalom nélküli bevételek** (előző évi tartalékok igénybevétele)
- **továbbadási céllal kapott pénzeszköz**
Alkalmazása például akkor történik, ha egy kutatási programban konzorcium van, és ezért a beérkező pénzeszközt tovább kell utalni a többi résztvevő félnek.
Költségvetési támogatási forrásnál ez a bevételi kategória nem alkalmazható.
Ez a kategória nem azonos az alvállalkozói teljesítéssel!
A továbbadási céllal juttatott pénzeszközzel az átvevő költségvetési szerv előirányzatát nem módosíthatja, e forrás terhére kötelezettséget nem vállalhat, azt az átvételkor továbbadási célú bevételként, átadáskor a továbbadási célú bevétel csökkenéseként kell elszámolnia. Ezen pénzeszközöket olyan időpontban kell rendelkezésre bocsátani, hogy azt a költségvetési szerv az évvárást megelőzően továbbítani tudja a kedvezményezett részére. Amennyiben e feltétel mégsem teljesül, akkor az államháztartáson belülről származó nem továbbított összeget támogatásértékű bevételként, az államháztartáson kívülről származót átvett pénzeszközként kell elszámolni.

Könyvelési tételek

T 3311	– K 4871, 4872, 4873 KTK 530
T 4871, 4872, 4873	– K 3311 KTK 535
T 4871, 4872, 4873	– K 46..., 47... (KTK-k rendezése)

A bevételek tevékenység szerint lehetnek:

- **Alaptevékenységgel összefüggő bevétel**
Ebbe a körbe azok a bevételek tartoznak, amelyeket a költségvetési szerv alapító okiratában meghatározott feladatai ellátásához támogatásként kap, illetve beszed. A besorolásnál alapvető szempont, hogy ezeket a bevételeket kizárólag az alaptevékenység ellátásához lehet igénybe venni.
Az alaptevékenység körébe tartoznak az Ávr. által kötelezően előírt bevételi jogcímek: költségvetési támogatás, támogatásértékű bevétel, közhatalmi bevétel, intézményi ellátási

díjak, alkalmazottak és ellátottak térítési díjai; valamint a költségvetési támogatáshoz és a támogatásértékű bevételhez kapcsolódó következő évi maradványátadás.

○ ***Szabad kapacitás kihasználását célzó tevékenység bevétele***

Ebbe a körbe azok a bevételek tartoznak, amelyek a költségvetési szerv alaptevékenységével megegyező, az alaptevékenység ellátására létrehozott kapacitás kihasználását célzó, a költségvetésben az alaptevékenységre meghatározott mértéken felül, támogatáson kívüli forrásból, más jogi személy vagy természetes személy számára nem kötelezően és nem haszonszerzés céljából végzett tevékenységből származnak.

Az e tevékenységből származó bevételnek fedeznie kell a végzett tevékenységgel összefüggő valamennyi közvetlen kiadást és az ahhoz hozzárendelhető közvetett kiadásokat (az amortizációt nem).

Ilyen jellegű bevétel pl. a megrendelésre végzett kutatás, ugyanakkor a pályázati úton elnyert pénz az alaptevékenységgel összefüggő bevételek körébe tartozik.

○ ***Vállalkozási tevékenység bevétele***

Ebbe a körbe azok a bevételek tartoznak, amelyek a költségvetési szerv alaptevékenységétől eltérő, rendszeres haszonszerzés céljából, támogatáson kívüli forrásból, más jogi személy vagy természetes személy számára nem kötelezően végzett termelő, szolgáltató, értékesítő tevékenységből származnak.

- ***Általános forgalmi adó bevételek*** sajátos kört alkotnak, mivel egyik tevékenység feltételeit sem biztosítják, azonban az elszámolásokban vagy az alap-, vagy a vállalkozási tevékenységnél kell kimutatni.

A bevételek az általános forgalmi adóhoz való viszonya alapján

- adólevonásra nem jogosító tevékenység,
- adólevonásra jogosító tevékenység,
- adóköron kívüli bevételek lehetnek.

A bevételek elszámolásának általános elvei

Az akadémiai intézményeknek a bevételeiket közgazdasági és funkcionális osztályozás szerint el kell számolniuk. A funkcionálisan – szakfeladatokra, a 99. főkönyvi számla alszámláira – elszámolt bevételek összegének meg kell egyeznie a közgazdasági osztályozás szerint – jogcímenként – a 2., 4., és a 9. számlaosztályokban elszámolt bevételek összegével.

A bevételek évközi elszámolása

Közgazdasági osztályozás szerint

- 2. számlaosztályban
T 3311 – K 27 forg. számla

- 4. számlaosztályban
T 3311 – K 43, 45, 46, 47

- 9. számlaosztályban
T 3311 – K 91-98

Funkcionális osztályozás szerint

- 2. számlaosztályban

- T 279 – K 992, 9951
- 4. számlaosztályban
- T 479, 439, 459 – K 992, 9951
- 9. számlaosztályban
- T 999 – K 992, 9951

Sajátos akadémiai bevételi elszámolások

Költségvetési támogatás

- eredeti előirányzat, illetve évközben történő zárolása
9412. Irányító (felügyeleti) szervtől kapott támogatás előirányzatának teljesítése
Ezen belül a működési rész: 94121. Működési költségvetés támogatása
- felújítási, beruházási évközi pótelőirányzat
94122. Intézményi felhalmozási kiadások támogatása

Támogatás értékű bevételek és végleges pénzeszközátvételek elszámolási szabályai

Előirányzat-maradvány fogadása:

Előirányzat beemelése (EG-03I):

- bevétel Előző évi működési/felhalmozási célú előirányzat-maradványátvétel (KTK: 340 vagy 370)
- kiadás: felhasználásnak megfelelően
- módosítás jogcíme: 21979999

Könyvelése:

- közgazdasági osztályozás szerint T 3311 – K 4632 KTK: 340 vagy 370
- funkcionális osztályozás szerint T 479 – K 992

Többletbevétel fogadása államháztartáson belülről (elkülönített állami alaptól, helyi önkormányzattól vagy Akadémiától)

Előirányzat beemelése (fejezeti hatáskörben):

- bevétel támogatásértékű működési/felhalmozási bevétel (KTK: 33_ vagy 36_)
- kiadás: felhasználásnak megfelelően

Többletbevétel fogadása államháztartáson kívülről

Előirányzat beemelése (fejezeti hatáskörben):

- bevétel működési/felhalmozási célú pénzeszközátvétel
- kiadás: felhasználásnak megfelelően

Továbbadási célú műveletek:

Továbbadási célú bevétel fogadása:

Előirányzat-módosítás: nem lehet!

Könyvelése: T 3311 – K 487

Továbbadási célú bevétel továbbutalása:

Előirányzat-módosítás: nem lehet!

Könyvelése: T 487 – K 3311

Továbbadási célú bevétel felhasználónál:

Előirányzat beemelése (fejezeti hatáskörben):

bevétel támogatásértékű működési/felhalmozási bevétel vagy
működési/felhalmozási célú pénzeszköztvétel
kiadás: felhasználásnak megfelelően

Pénzeszköztvétel

A könyvelési tételek és a kapcsolódó főkönyvi számlák aszerint változnak, hogy működési (rövid lejáratú) vagy fejlesztési célú (hosszú lejáratú) pénzeszköztvétel történt.

- Működési célú pénzeszköz átvétel és kölcsön visszatérülés

= **Átvétel**

T 3311	– K 4712, 4721	Pénzeszköztvétel	közgazdasági
		osztályozás szerint	
T 459	–K 992, 9951	Funkcionális osztályozás szerint	
T 4132	– K 479	Állomány-növekedés	
T 4712, 4721	–K 479	Év végi zárás	

Tudományos rendezvények

A tudományos rendezvényekkel kapcsolatos bevételeket és kiadásokat egyes tételek jellegének megfelelő jogcímenek kell kimutatni.

A bevételek év végi elszámolás

Közgazdasági osztályozás szerint

- 2. számlaosztályban:
T 27 forg. számla – K 279
- 4. számlaosztályban:
T 43, 45, 46 – K 439, 459, 479
- 9. számlaosztályban:
T 91-98 – K 999

Funkcionális osztályozás szerint

- T 992 – K 426
- T 995 – K 427

7. ELŐIRÁNYZATOK KEZELÉSE

Eredeti előirányzatok nyilvántartásba vétele

- kiadási eredeti előirányzat
Közgazdasági osztályozás szerint
T 498 – K 1, 2, 3, 4, 5 előirányzati számlák
Funkcionális osztályozás szerint
T 498 – K 71, 741
- bevételi eredeti előirányzat
Közgazdasági osztályozás szerint
T 91-94 – K 498
43, 45, 46, 47
2. előirányzati számlák
Funkcionális osztályozás szerint
T 991 – K 498
9941
- **Előirányzatok évközi nyilvántartásba vétele**
Közgazdasági osztályozás szerint
T 497 – K 1, 2, 3, 4, 5 előirányzati számlák
és
T 91-98 – K 497
43, 45, 46, 47
2. előirányzati számlák

Funkcionális osztályozás szerint
T 497 – K 71, 741
és
T 991, 994 – K 497
- **Év végi zárási tételek**
  - kiadási előirányzat
Közgazdasági osztályozás szerint
T 1,2,3,4,5 – K 496
előirányzati számlák
Funkcionális osztályozás szerint
= alaptevékenység kiadási előirányzata
T 71 - K 496
= vállalkezési tevékenység különféle kiadásainak előirányzata
T 741 - K 496
= alap- és vállalkezési tevékenység közötti pénzforgalom nélküli kiadások elszámolásának előirányzata
T 742 - K 496
  - bevételi előirányzat
Közgazdasági osztályozás szerint
T 496 – K 91-98
2, 43, 45, 46 előirányzati számlák

Funkcionális osztályozás szerint

- = alaptervékenység bevételi előirányzata
T 496 – K 991
- = vállalkozási tevékenység különféle bevételeinek előirányzata
T 496 – K 9941
- = alap- és vállalkozási tevékenység közötti pénzforgalom nélküli bevételek elszámolásának előirányzata
T 496 – K 9942

Zárolt előirányzatok könyvelése

A zárolás összegét kiadásként az 5922. számlára, bevételként a 984. számlára kell elszámolni. Ezeknél a tételeknél a funkcionális osztályozás szerinti elszámolást nem szabad rögzíteni. A zárolt kiadási előirányzatokat legalább kiemelt előirányzatok szerinti tagolásban kell bemutatni. Év végén a zárolt kiadási és bevételi előirányzat számlának nem maradhat egyenlege, amennyiben a zárolt előirányzatok év végéig nem kerülnek elvonásra, akkor vissza kell ezen kiadási előirányzatokat vezetni a zárolás előtti kiadási előirányzat jogcímei közé.

Zárolt kiadási előirányzatok könyvelése év közben

Közgazdasági osztályozás szerint

- T 1-3, 51-57 előirányzat számlák – K 5922

Zárolt bevételi előirányzat könyvelése év közben

- T 984 – K érintett bevételi előirányzati számlák (pl. 9411)

Zárolt előirányzatok könyvelése év végén, ha a zárolás elvonássá alakul

- T 5922 – K 984
- T 71 – K 497

Zárolt előirányzatok könyvelése év végén, ha nem kerül sor elvonásra

- T 5922 – K 1-3, 51-57 előirányzat számlák
- T érintett bevételi előirányzati számlák – K 984

8. ZÁRLATI FELADATOK ÖSSZEFOGLALÁSA

- Forgalmi számlák zárása
Függő, átfutó és kiegyenlítő tételeknél: Ezeknél a tételeknél a forgalmi számlák év végi egyenlegét át kell vezetni az állományi számlákra. Az állományi számlák így kialakult egyenlege szerepel az év végi zárómérlegben.
- Általános kiadások felosztása az egyes szakfeladatokra
T 72, 751 – K 61-69
- Kiadásokkal és bevételekkel kapcsolatos zárási feladatok
  - = előirányzati számlák zárása közgazdasági osztályozás szerint a 496. Előirányzatok zárlati elszámolásai számlával szemben történik.
  - = előirányzati számlák zárása funkcionális osztályozás szerint a 425., 426., 427. és 428. főkönyvi számlákra.

= teljesítési számlák zárása

- közgazdasági osztályozás szerinti teljesítési számlákat az adott számlához kapcsolódó átvezetési számlával szemben kell zárni.
- funkcionális osztályozás szerinti kiadási teljesítési számlákat a 425., illetve a 427. főkönyvi számlával szemben, a bevételi teljesítési számlákat a 426., illetve a 428. főkönyvi számlával szemben kell zárni.

○ Nyilvántartási számlák (0. számlaosztály) zárása

Főkönyvi kivonat

2010. január 1-től a szerkezete 6 oszloposszá változott. Tartalmaznia kell a nyitó, forgalom és egyenleg tartozik-követel adatait kötelezettségvállalási, előirányzat, forgalmi és állományi számlák bontásban.

9. EGYEBEK

9.1. Bizonylatok, bizonylati rend, bizonylati fegyelem

- Minden gazdasági műveletről, eseményről, amely az eszközök, illetve az eszközök forrásainak állományát vagy összetételét megváltoztatja, bizonylatot kell kiállítani (készíteni).
A gazdasági műveletek (események) folyamatát tükröző összes bizonylat adatait a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni kell.
A számviteli (könyvviteli) nyilvántartásokba csak szabályszerűen kiállított bizonylat alapján szabad adatokat bejegyezni.
Szabályszerű az a bizonylat, amely az adott gazdasági műveletre (eseményre) vonatkozóan a könyvvitelben rögzítendő és a más jogszabályban előírt adatokat a valóságnak megfelelően, hiánytalanul tartalmazza, megfelel a bizonylat általános alaki és tartalmi követelményeinek, és amelyet – hiba esetén – előírászerűen javítottak. (Szt. 165. § (1)-(2) bek.)
- A főkönyvi könyvelés, az analitikus nyilvántartások és a bizonylatok adatai közötti egyeztetés és ellenőrzés lehetőségét, függetlenül az adathordozók fajtájától, a feldolgozás (kézi vagy gépi) technikájától, logikailag zárt rendszerrel biztosítani kell. (Szt. 165. § (4) bek.)
- A bizonylatok feldolgozási rendjének szabályozásánál az analitikus nyilvántartásból készített összesítő (feladás) bizonylat tartalmi és formai követelményeit vagy a számlarendben vagy a bizonylati szabályzatban rögzíteni kell.
- Számviteli bizonylat minden olyan a gazdálkodó által kiállított, készített, illetve a gazdálkodóval üzleti vagy egyéb kapcsolatban álló természetes személy vagy más gazdálkodó által kiállított, készített okmány (számla, szerződés, megállapodás, kimutatás, hitelintézeti bizonylat, bankkivonat, jogszabályi rendelkezés, egyéb ilyennek minősíthető irat) – függetlenül annak nyomdai vagy egyéb előállítási módjától –, amely a gazdasági esemény elszámolását (nyilvántartását) támasztja alá.
- A könyvviteli elszámolást közvetlenül alátámasztó bizonylat általános alaki és tartalmi kellékei a következők (167.§ (1) bek.):

- a bizonylat megnevezése és sorszáma vagy egyéb más azonosítója,
  - a bizonylatot kiállító gazdálkodó (ezen belül a szervezeti egység) megjelölése,
  - a gazdasági művelet elrendelő személy vagy szervezet megjelölése, az utalványozó és a rendelkezés végrehajtását igazoló személy, valamint a szervezettől függően az ellenőr aláírása; a készletmozgások bizonylatain és a pénzkezelési bizonylatokon az átvevő, az ellennyugtákon a befizető aláírása,
  - a bizonylat kiállításának időpontja, illetve – a gazdasági művelet jellegétől, időbeli hatályától függően – annak az időpontnak vagy időszaknak a megjelölése, amelyre a bizonylat adatait vonatkoztatni kell (a gazdasági művelet teljesítésének időpontja, időszaka),
  - a gazdasági művelet tartalmának leírása vagy megjelölése, a gazdasági művelet okozta változások mennyiségi, minőségi és – a gazdasági művelet jellegétől, a könyvviteli elszámolás rendjétől függően – értékbeni adatai,
  - külső bizonylat esetében a bizonylatnak tartalmaznia kell többek között: a bizonylatot kiállító gazdálkodó nevét, címét,
  - bizonylatok adatainak összesítése esetén az összesítés alapjául szolgáló bizonylatok körének, valamint annak az időszaknak a megjelölését, amelyre az összesítés vonatkozik,
  - a könyvelés módjára, az érintett könyvviteli számlákra történő hivatkozás,
  - a könyvviteli nyilvántartásokban történt rögzítés időpontja, igazolása,
  - valamint minden olyan adat, amelyet jogszabály előír.
- A számviteli bizonylatot az Szt. 166. § (4) bekezdésében foglaltak szerint idegen nyelven is ki lehet állítani. Az idegen nyelven kibocsátott, illetve a befogadott idegen nyelvű bizonylatokon azokat az adatokat, megjelöléseket, amelyek a bizonylat hitelességéhez, a megbízható, a valóságnak megfelelő adatrögzítéshez, könyveléshez szükségesek – a könyvviteli nyilvántartásokban történő rögzítést megelőzően – belső szabályzatban meghatározott módon magyarul is fel kell tüntetni.

9.2. A bizonylatok feldolgozási rendje

A bizonylatok feldolgozási rendjének kialakításakor figyelembe kell venni a következőket:

- a pénzfogalmat érintő gazdasági műveletek bizonylatainak adatait késedelem nélkül, készpénzforgalom esetén a pénzmozgással egyidejűleg, bankszámla, előirányzat-felhasználási keretszámla forgalmánál a hitelintézeti értesítés illetve a Kincstár értesítésének megérkezésekor a könyvekben rögzíteni kell,
- az egyéb gazdasági műveletek, események bizonylatainak adatait a gazdasági műveletek megtörténte után, legkésőbb a tárgynegyedét követő hónap 15. napjáig kell a könyvekben rögzíteni.

A gyakorlatban ez az előírás azt jelenti, hogy a leghosszabb könyvelési időszak negyedév lehet. Így negyedévente kell elszámolni az értékcsökkenést, felosztani az általános kiadásokat, állományba venni a már használatban lévő befektetett eszközöket, melyeknél a pénzügyi teljesítés részben vagy egészben még nem történt meg.

9.3. A bizonylatok megőrzési rendje (Szt. 169. §)

A következő bizonylatokat 2012-től kezdődően 8 évig kell megőrizni:

- = az éves költségvetési beszámolót,
- = az éves költségvetési beszámolót alátámasztó leltárt, értékelést,
- = a főkönyvi kivonatot,

- = más, az Szt. követelményeinek megfelelő nyilvántartást olvasható formában, valamint
- = az adatok feldolgozásánál alkalmazott, működőképes állapotban tárolt számítógépes programot.
- = a könyvviteli elszámolást közvetlenül és közvetetten alátámasztó számviteli bizonylatot (ideértve a főkönyvi számlákat, az analitikus, illetve részletező nyilvántartásokat)
- = szigorú számadású bizonylatok rontott példányait.

A csökkentett megőrzési időt már a 2011. évi beszámolóra és annak dokumentumaira lehet alkalmazni.

A pályázati úton nyújtott költségvetési támogatással kapcsolatos valamennyi dokumentumot a támogatott utolsó beszámolójának, kifizetési igénylésének támogató általi jóváhagyásától számított legalább 10 évig meg kell őrizni. (Ávr. 86.§.)

A megőrzési időn belüli szervezeti változás (ideértve a jogutód nélküli megszűnést is) nem hatálytalanítja a megőrzési kötelezettséget, így a bizonylatok megőrzéséről a szervezeti változás végrehajtásakor intézkedni kell.

9.4. Elektronikus bizonylatok

Az elektronikus formában kiállított bizonylatot – a digitális archiválás szabályairól szóló jogszabály előírásainak a figyelembevételével – elektronikus formában kell megőrizni, oly módon, hogy az alkalmazott módszer biztosítsa a bizonylat összes adatának késedelem nélküli előállítását, folyamatos leolvashatóságát, illetve kizárja az utólagos módosítás lehetőségét.

Az eredetileg nem elektronikus formában kiállított bizonylatról – a papír alapú dokumentumról elektronikus úton történő másolat készítésének szabályairól szóló jogszabály figyelembevételével – készített elektronikus másolattal az Szt. szerinti bizonylat megőrzési kötelezettség teljesíthető, ha a másolatkészítés alkalmazott módszere biztosítja az eredeti bizonylat összes adatának késedelem nélküli előállítását, folyamatos leolvashatóságát, illetve kizárja az utólagos módosítás lehetőségét.

Melléklet: MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Számlatükör: 2012. augusztus 9.

Hatályba lépés: jelen Számlarend előírásait visszamenőleges hatállyal 2012. január 1-től kell alkalmazni.

Sopron, 2012. augusztus 9.

 Dr. Ábrahám Péter
 főigazgató

Tartalomjegyzék

fejezet	Cím	oldalszám
	Bevezetés	1.
1.	Számlaosztály: BEFEKTETETT ESZKÖZÖK	2.
1.1.	Alapfogalmak	2.
1.2.	Csoportosítás	3.
1.3.	A számlaosztály számláinak megbontása	4.
1.4.	Bekerülési érték tartalmi összetevői	4.
1.5.	Állományváltozások	6.
1.5.1.	<i>Állomány-növekedések</i>	6.
1.5.2.	Állománycsökkenések	8.
1.6.	Befektetett pénzügyi eszközök elszámolási sajátosságai	10.
2.	Számlaosztály: KÉSZLETEK	13.
2.1.	Fogalom:	13.
2.2.	Csoportosítás	13.
2.3.	Készletek felhasználásának szabályai	14.
2.4.	Követelések elszámolása	14.
2.4.1.	Fogalma	14.
2.4.2.	Csoportosítása	14.
2.4.3.	A követelések évközi elszámolása	14.
2.4.4.	A követelésekről történő lemondás	15.
2.4.5.	Behajthatatlannak minősített követelések	16.
2.4.6.	A követelések állományának bemutatása az év végi beszámolóban	17.
2.4.7.	Követelések értékvesztése	17.
2.5.	Értékpapírok	17.
3.	Számlaosztály: PÉNZÜGYI ELSZÁMOLÁSOK	17.
3.1.	Pénzeszköz fogalma	17.
3.2.	Csoportosítása	18.
3.3.	Pénzeszközök év végi értékelése	18.
3.4.	A devizaszámlák elszámolásával kapcsolatos szabályok	18.
3.5.	Egyéb aktív pénzügyi elszámolások	24.
3.5.1.	Fogalma	24.
3.5.2.	Csoportosítása	24.
3.5.3.	A költségvetési egyéb aktív pénzügyi elszámolások tartalmi ismérvei	24.
4.	Számlaosztály: FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)	25.
4.1.	Saját tőke	25.
4.2.	Tartalékok	27.
4.3.	Kötelezettségek elszámolása	29.
5.	4. és 5. Számlaosztály: KIADÁSOK	33.
6.	4 és 9. Számlaosztály: BEVÉTELEK	40.
7.	ELŐIRÁNYZATOK KEZELÉSE	45.
8.	ZÁRLATI FELADATOK ÖSSZEFOGLALÁSA	46.
9.	EGYEBEK	47.
9.1	Bizonylatok, bizonylati rend, bizonylati fegyelem	47.
9.2.	A bizonylatok feldolgozási rendje	48.
9.3.	A bizonylatok megőrzési rendje (Szt. 169. §)	48.
9.4.	Elektronikus bizonylatok	49.
	Megismerési nyilatkozat	50.